S-67

CENZURAT

Anul III | Martie 1935 | No. 10

ȘCOALA BASARABEANĂ

REVISTĂ DE CULTURĂ PEDAGOGICĂ ȘI DE APĂRAREA INTERESELOR ÎNVĂȚĂTOREȘTI

SUMARUL:

N. Dragomir . . . . . Monografia sociologică.
Haralampie Darie . . . . . Învățătorii și Patria.
I. Arhip . . . . . Lupta reîncepe.
L. Vidrașcu . . . . . Școalele în aer liber.
I. Cioabă . . . . . Liniștea școalei din nou primejduită.
N. Vâscu . . . . . Creatorul unei tradiții culturale la sate.
Sp. Vutcaru . . . . . Individualizarea educației.
I. Nagacevschi . . . . . Unde ne e puterea?
I. Plămădeală . . . . . Transferările învățătorilor.
Elena Malai-Dobrosinschi . Pelerinaj (versuri).
Th. Balmuș . . . . . Lectura rea.
Ecaterina Catanchin . . . . . Ce facem?
A-dra Remenco . . . . . Școalele din Italia și asistența socială.
I. Melnic . . . . . Mi-aduc aminte ca prin vis (versuri).
R. Răduleanu . . . . . Monografia sociologică (schiță de plan).
D. Diaconescu . . . . . Călăuza căminelor.

c.x. 6762

RECENZII:

Cărți: „*Învățământul primar în Rusia Sovietică*" de *D-l prof. D-r Iosif Gabrea*, recenzată de *D-l D. Buleață*. Informațiuni. Buletinul Asociației. Cursuri de perfecționare pentru învățători. Banca „Spiru Haret".

ŞCOALA BASARABEANA
ORGAN AL ASOCIAŢIEI ÎNVĂŢĂTORILOR DIN JUD. LĂPUŞNA.

Monografia sociologică.

Rolul învăţătorului în localitatea în care profesează este multiplu.

O latură, care trebue accentuată, e oarecum nouă şi chiar neprecis formulată.

Acolo unde e el, poate fi un mic sociolog, un veritabil om de ştiinţă în miniatură, iar ca să precizăm mai bine, el e singurul, care poate aduce un serviciu mai complect sociologiei.

E vorba de cunoaşterea societăţii româneşti, astăzi hotărît un imperativ naţional. Din partea Institutului Social Român din Bucureşti s'a ajuns la alcătuirea celei mai complecte metode de cercetare a vieţii sociale — *metoda monografiei sociologice*. Conform acestei metode urmează a se face separat monografia sociologică a fiecărei localităţi (eventual regiuni) şi apoi, ca o sinteză generală a acestor monografii mai mici, să se facă o monografie complectă a vieţii sociale româneşti.

Importanţa monografiei sociologice se pare că a înţeles-o şi Ministerul Instrucţiunii, de oarece în noua lege a învăţământului primar, monografia sociologică a localităţii respective e una din condiţiile principale de admisiune la examenul de înaintare gr. II. Vedem dar că prin aceasta rolul sociologic al învăţătorului începe a se preciza.

Cum formele cele mai numeroase de viaţă socială la noi sunt satele, la baza cunoaşterii vieţii româneşti va fi dar *studiul sociologic al satului*. Oraşele în afară că sunt mai puţine la număr, nu exprimă adevărata viaţă românească; ci ea e falsificată, amestecată cu importări streine, adesea ori nenaturale, etc.. Satul e acela, care cuprinde *specificul nostru etnic* şi manifestă *originalitatea intimă a sufletului românesc*. De acolo se şi culeg cele mai curate producţii ale poporului nostru sub toate raporturile, ca literatură (basme, oraţii, hore, etc.) artă plastică (ceramică, sculpturi în lemn, ţesături, broderii, etc.), muzică, (doine, cântece, instrumentaţie originală) filozofie (proverbe,

simboluri, etc.) ș. a. m. d.. Pentru aceasta și Institutul Social Român și-a îndreptat privirile întâi asupra satului și asupra sătenilor.

Ce înseamnă monografie sociologică? Monografia e o lucrare, care în toată diversitatea ei se referă mereu la un acelaș subiect, în cazul nostru localitate. E sociologică fiindcă ea privește viața socială, căutând să expună toate alcătuirile societății ca și realizările ei. De aceea în alcătuirea unei monografii sociologice autorul trebue cât de puțin să cunoască problemele generale ale sociologiei, pentru a se putea orienta mai ușor în opera întreprinsă. Despre problemele sociologice ne-am ocupat în trecut *) și le presupun cunoscute în expunerea de față.

Dacă sociologia este studiul vieții sociale în genere, iar monografia sociologică e studiul amănunțit al vieții sociale dintr'o localitate ori regiune, atunci în mod logic și una și alta va avea acelaș plan de lucru. Va avea aceleași probleme, va folosi aceleași metode, deși va trebui să ajungă la alte rezultate: cunoașterea unui singur colț al pământului.

Astfel ca să urmăm forma planului de compoziție vom spune: în introducere se poate arăta importanța monografiei sociologice și cunoașterii vieții românești, cu vădită tranziție la studiul sociologic al localității respective. In tratare, se va studia viața socială a satului pe probleme sociale. Intâi se vor arăta cari sunt influențele (sau condițiile) cari explică originalitatea vieții dusă în acel sat; aceasta e problema influențelor, sau a mediului sau a condițiilor sau cu o vorbă a **cadrului social**. Influențele sunt: 1) din partea naturii fizice apropiată și depărtată, — *mediul cosmic*, 2) din partea conformației corporale și a vitalității organice a membrilor societății, — *mediul biologic*, 3) din partea construcției sufletești și a mentalității oamenilor din sat, — *mediul psihic*, 4) din partea glasului trecutului (prin tradiții, obiceiuri pământene, legende, documente istorice, etc.) cari exprimă evoluția vieții sociale a acelui sat, *mediul istoric*.

*) Vezi Nr. 9 (Febr.) și Nr. 10 (Martie) 1934: Sociologia și problemele ei.

In al II rând se vor studia formele de viaţă a acelei societăţi (a satului), adecă problema manifestărilor sau a **activităţii sociale**. Şi formele de activitate socială sunt viaţa economică, viaţa juridică, viaţa politică şi administrativă, şi viaţa spirituală, sau cu o vorbă ştiinţifică: *1. activitatea economică, 2. activitatea juridică, 3. activitatea politică-administrativă şi 4. activitatea spirituală.*

In al III rând se va studia alcătuirea familială şi gospodărească, cu relaţiile interfamiliale şi gospodăreşti, alcătuirile incidentale (asociaţii, cârciumă, etc.) ş. a., cari pot explica în mod cauzal o mulţime de fenomene sociale, Această e **problema fenomenologică.**

Ca încheere se pot arăta diferite păreri personale, eventuale prevestiri, tablouri sintetice, etc.

In tot cazul într'o monografie sociologică autorul trebue să fie absolut imparţial; în tratarea propriu zisă să nu-şi amestece părerile personale şi nici chiar să facă vreun fel de comentar. El trebue să aibă adevăratul spirit al omului de ştiinţă, care se uită pe sine în studiu.

Pentru cei cari vor să se lămurească amănunţit şi prin studiu recomand cărţile: Teoria monografiei sociologice de *T. Herseni* şi Technica monografiei sociologice de *H. H. Stahl*, cari exprimă exact metoda de lucru a Institutului Social Român.

Şi fiindcă D-l institutor R. Răduleanu a făcut o documentată darea de seamă a acestor 2 cărţi la cercul de studii pedagogice de pe lângă şc. normală de băeţi Chişinău, prezentând şi un plan, profit de ocazie şi bunăvoinţă; îl propun cititorilor ca fiind publicat chiar în corpul acestei reviste. In el cei, cari intenţionează a lucra monografia satului lor, vor găsi un îndreptar folositor şi complect.

N. Dragomir

Invăţătorii şi Patria.

In vremurile acestea de restriste, când pacea este amenintată pe teate căile, când unguril vor revizuirea tratatelor, mă dândesc la datoria mare şi sfântă pe care o au învăţătorii, armata veşnic mobilizată a ţării

Imprăştiaţi prin toate unghiurile ţării, ei formează straja neadormită în mijlocul poporului. Ca slujitori ai culturii, ei au datoria de a creşte poporul în ideologia de alipire şi devotament faţă de M S. Regele şi Dinastia română, făcând ca sufletul lui să rămână necontenit credincios patriei şi gata oricând să reziste cu preţul oricărei jertfe, încercărilor vrăjmaşe.

Peste plăcerile trecătoare, sau mai bine zis, peste mizeriile şi necazurile zilnice, trebue să primeze datoria de a face ca Patria să fie puternică şi ferecită. Patria este tot avutul nostru pământesc şi sufletesc. Ea este locul unde ne-am născut, unde am crescut şi am petrecut anii copilăriei, acel loc unde este casa părintească şi toată averea noastră. Patrie mai este şi România din trecut şi viitor; poporul cu tradiţiile pământeşti şi cu mormintele eroilor. A iubi şi a apăra patria, înseamnă a iubi şi a ne apăra averea noastră, familia noastră şi libertatea noastră.

Iubtrea de patrie formează sentimentul cel mai nobil şi de care trebuie să fie pătruns fiecare. Acesta este patriotismul. El este cea mai puternică pârghie morală, care determină pe individ la acte de vitejie şi eroism pe câmpul de luptă.

Invăţătorii, cari au datoria de a cultiva acest sentiment, să fie asemănători farului, după care să se călăuzească întreg poporul. Având în vedere misiunea pe care o au, de luminători ai poporului, nu pot termina decât cu cuvintele de mult îndemn ale regretatului Bârgovan:

„Invăţător! Tu ai un nume ce l-a avut Mântuitorul; pe urma lui păşeşte azi, să luminezi întreg poporul, precum făcu Mântuitorul".

H. Darie, învăţ.
Curenii Noi — Lăpuşna.

Lupta reîncepe.

Un nou pericol ameninţă şcoala poporului, o nouă nedreptate se pregăteşte slujitorilor ei.

Golurile din visteria statului, descoperite odată cu încheierea anului bugetar, readuc în discuţie cu tendinţe de aplicare, cunoscuta problemă a „curbelor", colelor, sacrificiilor... Pentru realizarea „legendarei" echilibrări bugetare a statului este în primul rând vizată şcoala. Ei i se cere prin noui jertfe să ajute la patriotica operă de salvare financiară a ţării. Jertfele cerute şcoalei sunt cu neputinţă: ele nu pot fi făcute decât anarhizând învăţământul românesc şi revenind la călcarea şi nesocotirea drepturilor corpului didactic. Desfiinţarea de posturi, înfiinţate în toamna anului trecut, ar însemna să continuie încătuşarea ţărănimei noastre în robia întunericului şi ar duce şi la stagnarea şi paralizarea învăţământului profesional, care în ultimul an a luat un avânt necunoscut în istoria ţării, paralel s'ar redeschide dureroasa problemă a şomajului absolvenţilor şcoalelor normale şi ar veni şi atâtea alte multe şi încalculabile rele.

Aceasta nu se va întâmpla!

Nu se va întâmpla, căci cultura românească are azi — colo sus — pe d-l Profesor d-r C. Anghelescu, un îndrumător şi apărător al ei sincer, încercat şi neîntrecut. La vremuri grele — oameni mari!

Nu se va întâmpla, căci învăţătorimea întreagă solidară cu Ministrul ei, oţelită în alte lupte şi mai grele, unită şi hotărîtă mai mult ca oricând, va şti să ţină piept uneltirilor duşmănoase ori de unde ar veni şi ori cât de grele ar fi ele.

Autoritatea şi prestigiul d-lui Ministru Anghelescu, eforturile lui uriaşe, grija mare şi permanentă ce o poartă intereselor culturale ale neamului şi nouă învăţătorilor, pe cari ne-a înţeles şi ne apără, unirea, solidaritatea şi dârzenia întregei învăţătorimi, va înlătura nouile obstacole din calea progresului culturei româneşti, va salva şcoala poporului şi va impune respectarea drepturilor noaste legale.

Cu încredere înainte!

I. Arhip.

Şcoalele în aer liber

MOTTO: „Inapoi spre natură"!
Jean J. Rousseau

Să ne întoarcem cu mintea la la timpurile medievale şi chiar cele moderne, până la marele Rousseau.

Principii, care azi ne par fun lamentale, atunci erau ignorate.

Chimiştii vechi considerau aerul atmosferic o substanţă simplă. Nu se ştia că soarele e acela care dă organismului vigoare şi sănătate.

Nu se ştia asemenea că fără sport, corpul omenesc degenerează, mai ales când munca intelectuală primează. Corpul era disprefuit şi deaceia copilului i se făcea toată educaţia în camere sumbre, fără aer şi lumină, supus fiind a învăţa pe de rost pagini nesfârşite cu slove greceşti şi latineşti. Degenerarea completă a trupului şi chiar a minţii erau rezultatul.

Mai târziu însă, medicii, fizicienii, igieniştii, pedagogii, cu un cuvânt „binefăcătorul omenirii" prin cercetările lor au conchis că fără soare, apă, aer şi mişcare, omul nu se desvoltă normal. Aceasta cu atât mai mult la copii, cu cât ei se găsesc într'o perioadă de creştere.

Astfel s'a ajuns la ideia şcoalelor în aer liber. Primele încercări în sensul acesta, l-au făcut englejii. In Franţa în 1890 institut rul Gaston Lemonier a înfiinţat prima şcoală de acest fel. In Italia, cea mai renumită şcoala în aer liber e cea dela Milano — „Humbert de Savoie", în Spania, la Barcelona; în Belgia, „Colonia şcolară permanentă dela Heide—Calm pthout. întemeiată de Cercul pedagogic „Dieserweg" din Anvers", în California şi chiar în Uraguay. Precum se vede, ideia a prins în toate statele civilizate. Dat fiind, că'n Germania şcoalele în aer liber" s'au desvoltat în cel mai înalt grad, o vom studia aici.

Există patru feluri de şcoli în aer liber şi anume: *şcoli la fară, şcoli la pădure; şcoli la soare şi şcoli la mare.*

Prima *şcoa'ă la ţară — Landerziehungsheim* — a fost întemeiată de pedagogul Lietz în 1898, lângă Rocester (1888). Acestei şcoli îi urmează în 1900 una la Wansee, lângă Postdam, pentru fete, înfiinţată de D na Berta Petersenn. La 1901 se întemeiază alta la Haubinda în Saxonia; în 1904 ia fiinţă una în Castelul Bieberstein lângă Fulda. Aceste şcoale sunt primele încercări de a reda copiii naturii. E organizată la ţară, punându-se la dispoziţia copiilor grădini, terenuri de sport, ateliere, păduri şi câmpii. Rezultatul a fost foarte mulţumitor. Elevii s'au desvoltat fiziceşte foarte armonic, iar programul asimilat de copiii crescuţi în „şcoală-cazarmă" în timp de 5—6 ani, aceştia l-au asimilat în 2—3 ani.

A doua categorie de şcoli în aer liber o formează „*Waldschullen*" — *şcoalele de pădure*. Revizonel H. Neuffert a înfiinţat prima şcoală de acest fel în 1904 la Charlottemburg. Rezultatul a fost atât de strălucit, încât se înfiinţară imediat o mulţime de şcoli de pădure şi'n alte localităţi: Mülhausen-Alsacia-München, Lübeck, etc.

Dimineaţa copiii pleacă în pădure, unde se ţin şi cursurile. După fiecare oră se dă repaus, în care timp se face gimnastică şi jocuri, îngrijirea grădinei şi lucrul manual. Masa se ia tot afară, după care urmează odihna. Urmează apoi din nou cursuri, jocuri, plimbări şi'nsfârşit plecarea acasă pe jos sau în autobuze.

A treia grupă de şcoli în aer liber o formează „*Schullen an der Sonne*" — *şcoală la soare* Prima şcoală la soare a fost întemeiată de D-r în medicină A. Rollier, la Leysin - Elveţia. Dânsul a revoluţionat medicina, introducând ca leac pentru tuberculoză, soarele. In şcoala lui, copiii într'un costum sumar, umblând toată ziua la soare, în natură, din anemici şi predispuşi tuberculozei, au devenit sănătoşi şi'n acelaş timp progresele înfelectuale erau pronunţate.

In sfârşit a patra categorie de şcoli o formează „*Schullen am Meere*"—*şc. depe malul mării*, având de scop a folosi toate avantagiile mării. Şcolile depe insula Föhr şi Iuist sun cele mai cunoscute.

Iată programul: la sculare frictiuni cu apă rece, respiraţie. mici alergări şi o gustare Cursurile durează până la ora 12, dela 2—3 repaos absolut, apoi prepararea lecţiilor, jocuri şi cina.

In unele şcoli, nu e rezervat timp liber pentru pregătirea lecţiilor, ele învăţându-se în discuţii cu colegii şi cu învăţătorii. Tot în această direcţie oraşul New-York a făcut în ultimii ani sforţări enorme. „S'au întemeiat şcoale spitale pe vapoare, care se plimbă toată ziua în golful Hudson" Rezultatele pedagogico-medicale, date de aceste şcoale, ne dau cele mai mari speranţe.

La noi s'a lucrat relativ puţin în această privinţă. Singură D-na Gheorghiu S. a depus o muncă asiduă pentru a înfiinţa şcoli în aer liber.

— „Am iubit copiii, — spune d-sa într'un articol publicat în „Dimineaţa" — şi, ca profesoară i-am scos în curte dintr'o clasă întunecoasă; apoi văzând că se îmbujorează la faţă, m'am dus cu ei la grădina Botanică, la Parcul Carol, la Cişmigiu, la Herăstrău, în curtea mea, la şosea şi aşa am creiat cu toate ocările şefilor mei din învăţământ, în 1912, şcoala în aer liber".

Ar trebui şi la noi să se dea în această privinţă o mai mare atenţie. Importanţa acestor şcoale este covârşitoare şi cu oarecare bunăvoinţă şi înţelegere. fiece oraş ar putea creia asemenea şcoli, care ar fi de mai mare folos decât o luptă tardivă şi fără rezultate contra tuberculozei, încuibată în copiii închişi din „şcolile - cazarme", cu programe supraîncărcate.

Timbul frumos se apropie şi noi cel puţin — oropsiţii — să căutăm să profităm de natura încântătoare şi binefăcătoare a frumoasei noastre ţări „România Mare", prin facerea lecţiilor în natură.

— „Inapoi spre natură!" a exclamat marele pedagog Jean J. Rousseau

Leopold Vidraşcu
învăţător, c m Vânători.

Liniştea şcoalei din nou primejduită.

Dela războiu încoace, aproape toţi anii financiari se închee cu deficite.

Soldurile acestea deficitare nu se resfrâng numai asupra celor ce din neştiinţă sau neglijenţă le-au provocat, ci ele au repercusiuni grave asupra întregei vieţi economice, cât şi asupra instituţiilor celor mai de seamă din stat.

La întocmirea oricărui buget nou, visternicul ţării cere: *„noui reduceri"*, noui *„curbe de sacrificiu"*. De aceste reduceri bugetare n'au fost scutite nici cele două instituţii fundamentale: *Şcoala* şi *Biserica*, cu toate că ele sunt socotite ca stâlpii pe care se reazemă întregul edificiu al Statului român, menite să contribue la apărarea patrimoniului nostru naţional şi să servească de stăvilar în calea tuturor curentelor subversive, prin care s'ar încerca subminarea ţării.

Astfel, numai cu câtiva ani în urmă, am asistat la spectăcolul trist al închiderii de şcoli normale, fiindcă se spunea că sunt prea mulţi învăţători.

S'au desfiinţat şcoale profesionale şi de meserii, fiindcă nu se găseau bani pentru plata personalului didactic, cu toate că unele din ele erau instalate într'adins în centrele mari săteşti, tocmai pentru a deservi mai bine interesele ţărănimii.

S'au suprimat apoi mai multe posturi de învăţători, lăsând atâtea forţe entuziaste şi de valoare pe drumuri, atunci când aceste elemente puteau fi întrebuinţate cu folos în lupta pentru goonirea întunericului la sate şi desăvârşirea marei opere de unificare sufletească a neamului românesc.

D-l profesor *D-r Anghelescu*, ministrul instr. publice, pătruns de importanţa mare pe care o are cultura în viaţa unui popor, a reuşit-prin sforţări uriaşe să convingă pe colegul d-sale dela finanţe să acorde sumele necesare pentru îmbunătăţirea situaţiei materiale a şcoalei primare şi ridicarea prestigiului învăţătoresc.

Dar, tocmai când viitorul părea că ne surâde, când credeam că şcoala primară, şcoala poporului, este pe cale de a

se ridica la locul de cinste ce i se cuvine şi că învăţământul primar va intra în făgaşul lui adevărat, iată că nouri negrii vin să întunece din nou speranţa noastră în zile mai bune.

De pretutindeni ne vin ştiri din ce în ce mai neliniştitoare.

Se vorbeşte iarăşi de amputări, de reduceri bugetare la toate ministerele, inclusiv la acel al culturii poporului.

Se mai spune de unii că bisturiul operatorului dela finanţe nu va cruţa nici şcoala primară şi nici pe slujitorii ei, cu toate că aceştia au făcut destule jertfe, rămânând cu restanţe pe mai multe luni şi alegându-se cu *bonuri de impozite*, a căror valoare pe piaţă nu se ridică azi decât la o treime din costul lor.

In faţa acestor încercări de a se lovi din nou în instituţia cea mai importantă, dar cea mai neglijată în stat, cum şi în cei ce zi de zi lucrează desinteresat pentru binele poporului, datori suntem să dăm un strigăt de alarmă, pentru a fi auzit nu numai de forurile conducătoare, dar şi de opinia publică.

In protestul nostru trebuie s'o spunem răspicat:

Ţara trece într'adevăr printr'o mare criză financiară. Datoria oricărui bun român, a oamenilor cu stare, şi mai cu seamă a bogătaşilor din această ţară, cari au cumulat averi pe spinarea poporului, e să contribuie cât pot şi cu ce pot pentru ameliorarea crizei.

Economii se impun. Acestea nu trebue să atingă însă şcoala şi mai ales învăţământul primar, fiindcă prin aceasta am contribui şi mai mult la adâncirea întunericului în masele mari ale poporului şi implicit la mărirea procentajului de analfabeţi.

Acelor ce se gândesc să mai rupă ceva dela şcoală, sau din salarul de mizerie al învăţătorilor, pentru a astupa golurile bugetare provenite din lipsa de prevedere sau risipa banului public, să le aducem aminte de locul de unde au plecat, ei înşişi fiind un produs al şcoalei primare.

Să-i facem să înţeleagă că: *„Şcoala este ceeace este învăţătorul ei, iar societatea şi satul ceeace este şcoala lui"*.

Nu strică deasemeni să le amintim că, în ţările civilizate şi chiar în cele vecine cu noi, se fac sacrificii mari pentru şcoală, mulţumită cărora au ajuns să aibă un procent foarte mic de analfabeţi, iar altele nici 1%.

Chiar Ceho-Slovacia, prietena noastră, a reuşit să învingă toate greutăţile cauzate de războiu şi să se refacă, mulţumită progresului cultural obţinut prin şcoală. Acolo statul se îngrijeşte într'un chip deosebit de cultura poporului. Micul pasaj dintr'un discurs rostit de preşedintele republicii *Masaryk*, care acum a împlinit 85 ani, ne dovedeşte aceasta :

„La noi este criză în toate domeniile : în comerţ, în industrie şi în celelalte. Dar, conştient de menirea lui, poporul ceho-slovac îşi impune toate jertfele, numai ca şcoala şi cultura lui să rămână puternice".

Ce bine ar fi, dacă am putea şi noi, românii, să trecem peste orice considerente politice şi de partid şi să venim în ajutorul şcoalei, dela care atârnă viitorul generaţiilor de mâine, făcând mai multe jertfe pentru ea.

I. Cioabă.

Creatorul unei tradiţii culturale la sate.

Învăţătorii, cari muncesc cu adevărat pe câmpul culturii naţionale la sate, contribuie nu numai la ridicarea morală a poporului, ci pot chiar realiza idei, curente şi tradiţii culturale, servind drept pildă.

O asemenea tradiţie culturală, care formează fondul articolului de faţă, este activitatea extraşcolară şi naţională, desfăşurată sub auspiciile Casei Naţionale A. S. R. Principele Nicolae din Nisporeni, jud. Lăpuşna. Sufletul acestui curent şi tradiţii de cultură naţională prin şcoală, timp de 15 ani, a fost neobositul şi numărul apostol al satelor D-l A. Albu, care în ziua de 30 Decembrie 1934, în prezenţa autorităţilor şcolare şi a înalţilor oaspeţi, a fost sărbătorit în localul Casei Naţionale, aducându-i-se ca omagiu cea mai mare recunoştinţă pentru frumoasa şi rodnica activitate, desfăşurată pe terenul şcolar şi extra-şcolar.

D-l Revizor Şcolar în cuvântul festiv a subliniat meritele didactice în timpul celor 30 de ani de învăţământ ale D-lui A. Albu, care a fost răsplătit cu cea mai înaltă distincţie „Răsplata muncii cl. I".

Pe terenul şcolar, ca preşedinte al cercului cultural „Alecu Russo", vrednicul luptător a desfăşurat o muncă fără preget pentru

promovarea culturii poporului, prin şcoală. La toate şedinţele cercului a activat cu devotament şi sacrificiu, pentru întreţinerea idealului, solidarităţii şi prieteniei necondiţionate între membrii cercului. In ultima şedinţă a cercului, D-l A. Albu şi-a exprimat în faţa colegilor dorinţa şi chiar imperativul de a se continua mai departe cu tradiţia culturală a Casei Naţionale, promiţând că întotdeauna va da sprijinul necesar pentru opera culturală.

Pe terenul naţional, unul dintre aceia cari au pus în Basarabia bazele unui naţionalizm tânăr, sincer şi promiţător, propagat prin şcoală, a fost tot D-l A. Albu. A ridicat şi cultivat permanent interesul sătenilor pentru şcoală, prin sarbările duminicale din Casa Naţională, realizând astfel o *politică şcolară,* adevărata politică a învăţătorului.

Pe scurt activitatea cultural-şcolară şi social-naţională din părţile Nisporenilor reprezintă în istoria culturală a jud. Lăpuşna un eveniment capital, creat şi susţinut de personalitatea unui vrednic luptător pentru luminarea satelor. **Invăţător N. Vâşcu.**

Vărzăreşti—Lăpuşna

Trupa de teatru a învăţătorilor şi intelectualilor din comuna Nisporeni-Lăpuşna

INDIVIDUALIZAREA EDUCAŢIEI.

Printre problemele pedagogice de seamă, care sau localizat şi la noi în ultimul timp este şi aceia a individualizărei educaţiei. Problema a pătruns cu uu avânt imbucurător, mai mult sub formă teoretică, urmând a se manifesta şi practic, dat fiind interesul ce-l poartă învăţătorii pentru progresul invăţământului.

Chestiunea individualizării educaţiei, departe de a fi nouă, ea îşi are origina în trecutul pedagogiei şi în special în pedagogia lui J. J. Rousseau, care a aruncat cel dintâiu lozinca: „căutaţi de vă studiaţi şcolarii, căci cu siguranţă că nu-i cunoaşteţi". Cunoaşterea copiilor este necesară de a şti gradul de desvoltare psihică şi fizică, precum şi înclinările naturale, pentru a face selecţionarea după aptitudini şi a-i orienta spre profesiuni, pentru care au mai multă vocaţie. De felul cum vom îndruma copiii va depinde fericirea ori nefericirea lor în viaţă. La alegerea unei cariere, de multe ori nu este posibil o colaborare între părinţi şi educatari, părinţii nefiind obiectivi, prin dragostea ce o au pentru copii In acest sens este foarte interesantă următoarea anecdotă: Mama unui copil a venit într'o zi la şcoală şi a spus: „domnule învăţător, daţi această mâncare copilului meu". Invăţătorul însă a întrebat-o: „care este copilul d-tale". Femeia i-a răspuns: „Băetul meu este cel mai frumuşel dintre toţi copiii din clasă". Mare i a fost mirarea învăţătorului, când a constatat că acel copil era cel mai urit din clasă!

Pentru cunoaşterea individualităţii copiilor D I I. C. Petrescu a formulat mai multe metode printre care sunt:

Metode empirice şi ştiinţifice. Din metodele empirice derivă metoda observării copilului în toate acţiunile sale, în joc în recreaţie, în clasă, în familie, etc.

Din metoda ştiinţifică face parte, metoda instrumentală, metoda testelor a lui Binet şi metoda fişelor individuale, care ne este cerută şi în mod oficial, să o întocmim. Făcându-se mai multe experimentări, după aceste sisteme, atât la noi, cât şi aiurea, s'a constatat că în general copiii dintr'o clasă se împart în excepţionali de inteligenţi, inteligenţi normali şi sub-normali. (Stanciu Stoian - Localismul educativ). Şcoala, care ţine seamă de individualitatea copiilor, îi va despărţi în mai multe categorii şi anume: şcoli pentru copii normali, copii anormali, needucabili etc., având pentru fiecare din aceste şcoli metode adequate individualităţii copiilor.

Intr'o şcoală, unde sunt îngrămădiţi şi copii normali, supra normali, mediocri şi sub mediocri, procedeul învăţământului, ori care ar fi el, nu va captiva atenţia tuturor In acest sens D-l profesor G. S. Antonescu în cartea sa Educaţia şi cultura" scrie următoarele: „Dacă lecţia va fi ţinută într'un tempo potrivit pentru elevii cei slabi, atunci cei bine dotaţi încep să şi piardă interesul, fiindcă ritmul cerut de energia lor sufletească trebue să fie mai accelerat Dacă, din contra, se va face lecţia în ritmul potrivit celor bine dotaţi, atunci cei slabi sau renunţă de a mai fi atenţi, sau fac sforţări supraomeneşti, ceeace pentru un moment îi duce la oboseală intelectuală. iar cu timpul la surmenaj".

Din experienţele făcute la noi în ţară s'a constatat că desvoltarea psihofiziologică a copiilor, este în funcţie de ereditate, de starea materială a părinţilor precum şi de mediul ambiant în care trăeşte copilul. Mijloacele individualizărei educaţiei sunt creiarea de clase omogene, reducerea la minimum posibil a numărului de elevi ai unei clase şi întocmirea fişei individuale pedagogice pentru fiecare elev Ce este această fişă individuală? Este un carnet cu o serie de întrebări prin care se pătrunde felul de a fi al copilului, caracterul său dominant.

Prin fişa individuală „se tinde la o cunoaştere totală a individului observat în situaţii reale. Ea dă diagnosticul funcţiunilor fizice şi sufleteşti în lumina şi altor imprejurări exterioare individului, dar care au un mare răsunet în desvoltarea lui (C. I. C. Petrescu. Problema selecţiei în Şcoala democraţiei).

Individualizarea educaţiei şi indrumarea copiilor spre ocupaţiuni la care îi tentează structură lor psihofiziologică, se loveşte de structura antidemocratică a societăţii noastre, rămăşiţele trecutului, când toate şcolile erau numai pentru boeri, iar ţăranii nu puteau trece mai departe de ceaslov şi azibuche. Deşi se trâmbiţă pe toate căile democratismul, copiii excepţionali de inteligenţi ai ţăranilor săraci, nu au posibilitatea să ajungă acolo unde merită, din cauza că în şcolile secundare nu poate învăţa cine n'are bani să plătească întreţinerea, taxe etc.

Deaceia se constată un fenomen contrariu de ceiace ar trebui să fie: copiii imbecili, dar bogaţi, se târâe prin şcoli şi ocupă funcţiuni intelectuale de răspundere, deşi nu posed o licărire de inteligenţă şi iniţiativă; iar copiii de ţărani excepţionali mor la coarnele plugului, pe un petec de pământ, din care părinţii deabia îşi scot mămăliga şi cartofii. In această privinţă este semnificativă nepriceperea bietului moş Ion Roată din poveste.

Individualizarea educaţiei, va da rezultate numai atunci când marile idei de libertate, egalitate şi fraternitate se vor lua în consideraţie şi la noi în România.

Spiru Vutcaru.

Acum o sută şi ceva de ani, după ce căzuseră în amară strâmtoare din partea străinilor, Danezii şi-au înviorat sufletul, cetind şi recitind vechile lor *Saga*. Tot astfel şi noi, în cântece şi proverbe, în colinde şi basme, în cronici şi legendele naţionale, vom afla nu numai alinarea amărăciunilor prin care am trecut şi trecem, dar şi întărirea credinţei în viitor.

S. Mehedinţi.

Unde ne e puterea?

Acum, când Asociaţia fuzionată a învăţătorilor lăpuşneni a pornit pe calea marilor înfăptuiri, când se părea că toată învăţătorimea e pătrunsă de spiritul solidarităţii profesionale, fiecare membru înţelegând necesitatea *căminului*, ca un punct de reazim, în jurul căruia se va desfăşura întreagă activitate în vederea realizării intereselor noastre comune, se constată—cu părere de rău — că se găsesc — încă pescuitori în apă tulbure, cari caută să zănărnicească ideia căminului.

S'au găsit câţiva colegi, — unii cu situaţie materială destul de bună — cari au intervenit pe lângă revizorat şi comitetul de conducere al Asociaţiei, ca să nu li se reţină din salar cota de 2% pentru cămin, învocând diferite motive, — unele chiar cu totul neîntemeiate.

Însă, odată ce s'a hotărât de adunarea generală din 3 Ianuarie crt., care a fost pe deplin legală, nu mai poate fi vorba de scutirea dela o asemenea contribuţie a colegilor, deoarece căminul nu se construeşte pentru unii sau pentru alţii, ci pentru toţi învăţătorii şi de care vor beneficia şi generaţiile viitoare.

Mai ales acum, când ne vine în ajutor Onor Ministerul I. P. şi Prefectura judeţului, poate să se mai găsească un învăţător, care să se eschiveze dela obligaţia colegială de a plăti cele 2%?

Credem că nu!

Să privim la colegii noştri din alte judeţe. Spre exemplu la cei dela Cluj.

Acolo, în inima Ardealului, pe una dintre cele mai frumoase clădiri stă scris: „Casa Învăţătorilor", iar într'un alt colţ pitoresc, pe Somes, vedem ridicându-se „Căminul fiicelor de învăţători". Iată dovada spiritului de solidaritate şi de sacrificiu!

Noi, învăţătorii din Lăpuşna, mulţumită conducerii înţelepte a fostului comitet, am reuşit să ne procurăm un sanatoriu pe malul mării Negre la Sergheevca, jud. Cetatea-Albă, cu cari ne mândrim, însă avem nevoie şi de un cămin în Chişinău.

Prin cămin, nu înţelegem numai o clădire, care să găzduiască pe învăţătorii veniţi la oraş, ci înţelegem o casă proprie

a noastră, unde colegii să se poată întâlni, să se poată cunoaşte.

Mai înţelegem ca acest cămin să fie lăcaşul unde să se adăpostească: Asociaţia, „Casa de ajutor reciproc", banca „Spiru Haret", revista „Şcoala Basarabeană", librăria cooperativă, muzeul, biblioteca şi întreaga zestre a corpului didactic din oraş şi judeţ.

Deaceea, noi trebuie să facem cu toţii jertfa pentru a ne procura căminul. Acesta a fost şi principiul de bază al fuzionării celor două asociaţii, măcar că formal nu s'au pus condiţiuni.

I. Nagacevschi
învăţător

Transferările învăţătorilor.

In viaţă învăţătorilor, plină de necazuri, transferările joacă un rol foarte însemnat. Prin transferare învăţătorul caută să-şi îmbunătăţească starea sa materială şi cea morală. Câtă satisfacţie sufletească simte o învăţătoare, transferată în localitate, unde funcţionează soţul ei! Cât de mulţumit e nu învăţător, care prin trasferare a isbutit să muncească în comuna sa natală, într'un mediu cunoscut, având şi avantagii materiale! Câtă bucurie este în familia unui dascăl, care s'a transferat în oraş, unde are copiii la învăţătură! Şi câte alte cazuri sunt când învăţătorul, mulţumită transferării în localitatea dorită, capătă puteri noui de muncă, dragoste de profesiunea sa!..

Când învăţătorii sunt mai bine aranjaţi, lucrează cu voie bună şi se simt mulţumiţi, atunci şi şcoala câştigă. Acest lucru l-a avut în vedere legiuitorul, dând preferinţă celor cu nevoi familiare şi materiale.

Păcatul este că la noi legea puţin se respectă. Politicianizmul şi aici a intervenit. Se ştie că, dacă vine la putere un partid politic, el duce după sine pe toţi agenţii electorali, adesea fără nici o selecţiune, şi nevoile adevărate, drepturile legale ale învăţătorilor nu se mai iau în seamă. Legea devine ceva inexistent

şi totul se face pentru satisfacerea acelora, cari sunt „ai noştri". Elementului muncitor şi capabil se preferă adesea elementul slab şi cu mai puţine drepturi. Cunoaştem cazuri, când învăţătorii, abia cu titlu definitiv, cari la activul lor aveau doar atât, că erau soţii de deputaţi, sau rude de „demnitari politici", se preferau la transferări înaintea învăţătorilor de gradul I. Învăţătorii „partizani" se transferă în şcolile din centru oraşelor, iar „adversarii" se ţin mai mulţi ani pe la periferii... Adesea se transferă la oraşe învăţătorii fără familie, fără copii la şcoli secundare, fără nici o egătură cu oraşul, etc..

Cunoaştem foarte bine atmosfera în care sunt nevoite a lucra autorităţile şcolare. Adesea sunt sub influenţa intervenţiilor „oamenilor politici" şi silite să satisfacă multe cereri de-ale lor, călcându-se uneori grav legea...

Aşa e obiceiul pământului şi aici n'ai ce face !.. Totuşi credem că, în împrejurările acestea anormale, se poate face ca legeo să nu fie călcate. Spre exemplu se poate accepta un compromis în sensul ca : *la drepturi egale a solicitanţilor să fie preferaţi partizanii*, însă nici într'un caz să nu se dea preferinţă celui cu mai puţine drepturi... *)

Politicianismul omoară de cele mai multe ori bunele intenţii ale legiuitorului. Tot din cauza politicianizmului, şcoala a suferit şi sufere mult. Reaua frequenţă ce o avem pe la sate, lipsa de localuri, nesiguranţa pentru ziua de mâine a corpului didactic, în mare parte se datoresc politicianizmului.

Se apropie luna Aprilie, în care—după lege — se fac transferările.

De data aceasta, toată dăscălimea nădăjduieşte că transferările se vor face în mod legal şi că nu se vor mai petrece abuzuri, ca în trecut. Garanţia ne-o dau însăşi persoanele dela conducerea actuală a serviciului învăţământului local, care cunosc destul de bine nevoile colegilor din jud. Lăpuşea şi municipiul Chişinău şi care credem că nu se vor preta de a pune interesele de partid mai presus de ale şcoalei primare.

*) N. R. Părărea noastră este ca la drepturi egale să fie preferaţi cei cu mai multe merite didactice şi culturale.

I. Plămădeală.

Pelerinaj

Prin negura umedă, care se cerne,
In faţa 'ntâmplărilor fără de scut,
Urcam înainte, mereu înainte,
Cărarea destinului necunoscut.

Şi dacă pornisem cândva, şi de unde,
Eu nu mai ştiam nimica acum.
Eram fără voe cu undele soră,
Cu clipele repezi amică de drum.

In cale-mi juca luminos vîlvorul.
Din firul gândirii părea împletit.
Părea o creaţie-a faptelor mele,
A vrerii de astăzi, copil fericit.

Râdea înainte-mi cu râsul speranţei,
Iar eu alergam, alergam după el.
Şi nu putea mintea-mi sărmana să ştie
De când se 'nvârtea în vrăjitul inel.

Schimbându-mi veşmintele grele, terestre,
Pe treptele roase urcam ne'ncetat,
Când doliu 'ndoelii veni să s'aştearnă
Pe sufletul meu, pelerin sbuciumat.

. . . . . .

Destin fără milă, destin blestemat,
Neştirea ta sângeră prea dureros.
Prin negura sură mi-i frică de tine,
Căci treapta de astăzi e încă prea jos.

Elena Malai-Dobroşinschi.

Lectura rea.

Dacă privim spre trecutul îndepărtat, observăm că preţul unei cărţi, mai cu seamă înainte de descoperirea tiparului, costa o avere. Dat fiind acest fapt, nu se găseau spre vânzare decât scrieri de valoare ştiinţifică. După descoperirea tiparului, scrierile s'au înmulţit cantitativ, având însă unele din ele scăderi din punct de vedere calitativ.

Orice scriere se consideră ca valoroasă sau nu, după felul cum ea ajută la educaţia şi instrucţia cetitorului. Dat fiind ace sta, deosebim două feluri de scrieri, care formează lectura bună sau rea. Scrierile, care otrăvesc facultăţile spiritului, distrugând moralitatea formează lectura rea, celelalte formează lectura bună Lectura rea cuprinde: scrierile antireligioase — romanele captivante precum şi ziarele partidelor politice, care duc campanii contra adversarilor, desvăluind fapte ce încreţeşte fruntea şi celui mai calm cetăţean.

Cărţile, care cuprind numai adevăruri ştiinţifice, se citesc mai greu. Doritorii de câştig, au prins această şi au început a tipări cărţi cu cuprins captivant, pentru a atrage pe cetitorul neştiutor în cursă.

Scrierile antireligioase, fiind în contrazicere cu adevărurile evanghelice, duc în eroare pe credincioşi, cauzându-le mult rău, atât lor cât şi neamului.

Orgiile descrise de romancie de mâna a treia, exaltă imaginaţia tineretului şi aţâţă sensualitatea.

Ziarele prin descrierea atâtor fapte bestiale cu amănunţiuni, îndeamnă mulţi tineri să apuce pe căi greşite. La fel şi cu furturile, unde se descrie amănunţit felul cum a procedat hoţul. La crime, le fel. Polemica pătimaşă dintre ziarele politice, nu numai că contribuie la descreditarea adversarilor, dar influenţează mult şi la demoralizarea mulţimii.

Dat fiind răul ce-l cauzează mulţimii această lectură rea, conducătorii trebuie să iea măsuri, ca sătenii să fie feriţi de asemenea otravă, care aduce prejudicii din punct de vedere moral şi religios.

Dorinţei de câştig a celor interesaţi, trebuie să le opunem strădania noastră prin care să înfierăm şi tipăriturile lor, dar şi gândul lor necurat.

Aci vine rolul mare al învăţătorului bibliotecar, care trebuie să cerceteze amănunţit cărţile ce-i sunt donate, pentru a nu cădea în mâinile sătenilor din acelea ce constituie e adevărată otravă pentru ei.

Nu precupeţiţi nici un fel de sacrificiu, căci totul e spre binele neamului şi a statului.

Teodor Balmuş

Ce facem?

In aceste vremuri de prefacere socială, când rostul societăţii şi a statelor se răstoarnă cu totul, când marea familie nu numai a Europei, dar şi a statelor Aziatice, trec prin acel mare punct de întrebare:—Ce facem şi încotro mergem?—Când puteri Aziatice ca China, cu 400 milioane de vieţuitori, şi cu o tradiţie în formulele vechi ale unei filosofii şi moravuri mai mult de cât milenară, se răstoarnă, când împăraţii mai noui, dar cu un trecut istoric vrednic de ţinut în seamă, se refac, şi o nouă viaţă mai nobilă, mai ideală se aşterne peste credinţele învechite, când peste toate aceste aşezăminte se ridică un suflu nou de viaţă, avem noi dreptul să ne întrebăm—ce facem? In adevăr, da. Pentru că, între marea familie a tuturor neamurilor cari locuesc acest pământ şi între familia în sine izolată ca element constructiv în viaţa unui neam, se petrece, bine'nţeles, cu mici rezerve, acelaş proces psihologic şi social de evoluţie.

Familia? Intrebaţi-vă şi rezolvaţi acest mare cuvânt. Ce greutate nu suportă, atunci când analizându-l, ne amintim, că rezonanţa acestui cuvânt, stăpânit de silabe, poartă în sine toată măreţia şi noblaţa, toată amploarea şi duioşia vieţei constructive pe pământ, sub ape, în păduri, ca şi în gheţuri, pretutindeni unde e o viaţă organică cât de mică se dezvoltă şi unde nevoia de sociabilitate impusă trebue să se manifeste, după legile fireşti ale fiziologiei.

Familia? Această asociaţie de sentimente de prefacere, ajutor, milă, încredere şi nobleţă, această ideie în mic, la cele mai nevăzute efemeride, şi'n mare la orice fiinţă organică cu raţiune, familia, această asociaţie, după cum am spus, supusă legilor de creaţie, este prima piatră constructivă în viaţa unui popor. Dar familia are nevoie de o educaţie. Familia fără educaţie e pomul crescut sălbatic, e grădina necultivată, e omul în starea lui primitivă. Aminţiţi-vă de troglodiţi! Ei trăiau în sate lăcustre, mâncau peşti, se îmbrăcau în haine de piele, ei aveau sentimentul sălbatic, deşi acel al reproducerei procreaţiei nu le lipsea.

Ei aveau prin instinct sentimentul de reproducţie, din mo-

ment ce legile biologice au stabilit, că atâta vreme, cât soarele a putut germina primul firicel de iarbă, viaţă de familie, sub diferitele ei aspecte se poate crea.

Dar familia a avut nevoe de o şcoală şi atunci, în mod empiric, ca şi'n chip educativ, prin evoluţie s'au creiat acei conducători ai familiei, cari prin aptitudinile lor naturale şi prin talentul născut, s'au simţit în stare ca să folosească cu luminile lor pe acei din sânul cărora porniseră.

De aici, ideia de a face şcoală, adică, de a învăţa, de a lumina cu puterile minţii tale pe cei din jurul tău.

Nu voesc să fac un istoric al evoluţiei dintre şcoală şi familie.

Dar ce a fost Hristos şi apostolii Lui, faţă de marea familie păgână a lumei, fără să vorbim de Buda, Moise şi toţi acei mici învăţători, cari primind lumină din lumina marilor apostoli, au căutat s'o împrăştie marei familii a neamurilor din care facem parte?

Ce suntem noi astăzi, decât corolarul ideilor morale, filosofice, instructive, a marilor noştri înaintaşi?

Ce suntem noi, în balanţa nu a universalităţei, pentru că odată ce familie, ca şi societatea, apoi mai târziu statele naţionale luând fiinţă, s'au construit.

Învăţătorul, în mod cu totul neimpus, şi-a luat rolul de creator şi susţinător nu numai a familiei, dar şi a societăţii, a neamului din care facem parte. Căci să stabilim un lucru. Învăţătorul sau apostolul a fost totdeauna şi'n toate timpurile un element idealist.

Ce suntem noi astăzi învăţătorii şi care e rolul nostru între familie şi societate?

Unde începe rolul nostru şi unde se sfârşeşte?

Dar despre aceasta, vom vorbi în numărul viitor.

Ecaterina Catanchin.

CALAUZA CAMINELOR ASTREI.

Scopul Căminului este de a cultiva şi lumina pe membrii săi, învăţătura şi dorinţa de a cunoaşte.

In acest scop singurul mijloc de cultură fiind cetitul, Căminele „Astrei" vor aduna în fiecare Duminică sătenii, cărora li se va ceti: Cuvântul Moldovenesc, Oastea Domnului, Albina, Satul, etc, şi se vor discuta articolele cetite sub privegherea unui intelectual.

Aceasta este prima datorie a Căminelor şi numai acel Cămin Cultural care va avea o casă de cetire duminicală se va considera Cămin cultural activ.

1. Căminele vor îngriji să aibă o bibliotecă bogată, care să fie uşor cercetată de tinerii săteni.

2. Pentru disciplinarea tinerilor şi întărirea credinţii se va pune toată grija ca ei să se adune la Cămin şi cu drapelul în frunte să fie conduşi la biserică în fiecare zi de sărbătoare.

3. Iar ca sărbătoarea să fie deplină şi frumoasă, Căminul îşi va forma un cor, care va da la biserică răspunsurile cuvenite.

4. Pentruca sătenii să-şi aducă aminte de cei morţi în lupte, Căminele „Astrei" vor pune în fiecare sat o cruce în curtea bisericii, unde se vor depune flori şi se vor arde lumânări şi se vor face slujbe religioase pentru pomenirea şi slăvirea lor.

Acestea sunt cele mai nobile şi mai complecte îndatoriri ce poate avea un Cămin şi cu aceaste mijloace va putea Căminul să îndrepteze satul, spre învăţătură şi credinţă.

5. Afară de această, Căminele vor căuta ca în acelaş timp să aibe case de cetire duminicală pentru femei şi fete, sub conducerea Doamnelor intelectuale din sat. La aceste şezători se vor discuta mai ales chestiuni de higienă generală, creşterea şi îngrijirea copiilor, precum şi prepararea hranei săteşti. Se va arăta sărăcia şi bolile ce aduce hrana neîndestulătoare şi cât de mult scade preţul produselor săteşti din cauză că sătenii se hrănesc aşa de prost şi ţin aproape nemâncate vitele şi păsările de pe lângă casa lor.

6. Deasemenea se va căuta să se insufle dragostea pentru portul naţional-românesc, care pe lângă frumuseţea lui fără seamăn, găteşte aşa de frumos pe cei ce îl poartă şi îi scuteşte de a cheltui bani pe haine orăşeneşti, urîte, scumpe şi proaste.

7. Căminul va pregăti serbări naţionale culturale, împreunate cu producţi artistice, în amintirea oamenilor mari şi a faptelor de seamă.

p. p. 23-34
lipsa
22. XII. 96

RECENZII

CARŢI:

„Educaţia şi învăţământul în Rusia Sovietică" de D-l *Iosif I. Gabrea*, recenzată de D-l *D. Buteală*.

Nu faptul de a ne fi îmbogăţit bibliotecă, precum nici acela de a fi adăugat încă un volum din cele nenumărate ce s'au scris pentru şcoală, ci cu totul alta este valoarea volumului D-lui Gabrea.

Pe când tot ce se scrie în slujba şcoalei are numai caracter teoretic, D-l Gabrea trece peste această tradiţie, punându-ne în domeniul practic, rezultatul unei experienţe de două decenii a unor oameni pr ctici. Deci, nu îndrumări, nu sfaturi, ci realizări pipăibile!

Volumul are 7 capitole, tratând pe rând toate problemele ce au avut darul a atrage atenţ'a întregei omeniri asupra Rusiei Sovietice.

Cap. I.

Arătând părerile opin'ei publice mondiale despre bolşevism ca: „o schimbare radicală a întregei vieţi umane" şi care crede că „prin el şi cu el lumea de până aci ar înceta şi ar începe alta nouă", ne scoate în evidenţă două păreri contradictorii. Una — haos, anarhie şi teroare cu tirani de talia lui Caligula şi Nero ce scaldă Rusia în sânge; iar alta, paradisul pe pământ unde muncitorului îi sunt rezervate toate drepturile şi toate avantagiile" (Lyon).

Care din aceste două este cea adevarată? Ca întotdeauna, cea de a treia: „Un amestec de bine şi rău". (Hessen). Dificultăţile cunoaşterii problemelor bolşevice sunt multiple şi de neînvins. Imens'tatea teritorială, suprimarea opiniei publice precum şi faptul că „totul este în devenire", sunt cauzele ce fac să fie atâtea păreri asupra bolşévismului.

Terenul de lucru a fost ales şcoala, unde să se educe tinere ul în spiritul bolşevic. De aci atenţia ce se dă şcoalei în Rusia. Că are un substrat politic, nu importă, atâta timp cât a reuşit a deştepta dragostea de carte în marea masă a poporului. Prezentul n'are nimic comun cu trecutul.

Din istoricul şcoalei ruse, reiese că ea n'a avut niciodată un trecut mai strălucit. In 1898 contele Witte spune, vorbind despre educaţie: „nu e un secret că ea se află intr'o stare embrionevră". Iar în timpurile mai apropiate sec. XX-a — învăţ.era organizat de fiecare minister în parte, după nevoile departamentului respectiv. Cele mai puţine şcoli le avea M. I. P., iar cele mai multe Sft. Sinod. In 1911 aveau: M. I. P. 59682 (cu ale zemstvei) iar Sft. Sinod 40613, din totalul de 100295 scoli

Cap. II.

Filozofia bolşevismului. — Filozofia bolşevică este o problemă de stat. Totul este redus la un proces fizic. Spiritul este „o derivaţie a materiei, rezultată din evoluţia acesteia". Conştiinţa o calitate a materiei organizate. Intelectul „o parte neînsemnată a materiei". Materia este singurul adevăr pipăibil şi deci singurul real, care este condus de o cauzalitate, explicabil prin legile naturii. Dumnezeu, această „relgiozitate deghizată" n'are ce căuta la Ruşii, care se cred cei mai „autentici marxişti" (ateismul).

Omul „individ" trebue să dispară în

faţa „omului colectiv". Technicizarea vieţii este eliberarea ei. „Nu avionul ci aviaţia liberă". La Ruşi, „maşina este expresia principiului colectiv – mecanic, imaginea exactă a unei ordini şi a unui adevăr superior". Fülöp M. Religia, „care speculează raporturile dintre om şi Dumnezeu, este otravă pentru popor". (Lenin) Omul nu este liber. El activează sub un sever determinism.

Moral este tot ce susţine interesul de clasă, tot ce este avantajos şi util pentru o anumită grupare de oameni.

Dacă filozofia bolşevica, care are baza de plecare distrugerea personalităţii, nu are nici o valoare pentru restul Europei, care se luptă pentru întronarea personalităţii, apoi are o foarte mare valoare pentru Ruşi.

Pe noi ne interesează filozofia bolşevică nu pentru concepţia ei, ci din ea reţinem rezultatul acestei concepţii de a gândi.

Cap. III.

Funcţia social-politica a învăţământului.—Nevoia de cât mai mulţi „adepţi convinşi", a întors politica spre şcoală, încât azi, „Nici un popor din lume nu ia mai în serios chestiunea educaţiei şi nu înţelege mai bine că naţiunea de mâine se formează prin şcoala de azi". (Delaunay). Deviza „atenţie la sate", a făcut ca azi copiii să întâmpine pe trecători, „cerşindu-le de pomană creioane şi hârtie". A realizat, ce n'au realizat alte state până acum: dragostea de carte!

„Ţelul nostru, al şcoalei noastre, e de a educa un membru folositor societăţii, sănătos şi capabil de muncă, pătruns de instincte sociale, dibaciu constructor al societăţii colective". (Lunatcharsky). Toată lumea trebue să cunoască minunea scrisului şi cele 4 operaţii. Şcolile, asociaţiile culturale, instituţiile de tot felul, sunt obligate să contribue la înlăturarea analfabetismului.

Învăţătorul? „Un soldat roşu ce se sacrifică în timp de pace" şi care merită toată recunoştinţa patriei.

„Copilul este al societăţii în care s'a născut, iar nu al părinţilor". (Bach). Deci familia nu are nici un rost educativ. Tot atât de puţină legătura are şcoala şi cu biserica. Religia a fost înlocuită cu aşa zisa „Ştiinţa Societăţii".

Nici şcoala nu este liberă. „Neutralitatea şcoalei este o invenţie burgheză". (Zinoviev).

Cap. IV.

Organizarea învăţământului.—Şcoala bolşevică cunoaşte trei faze: „Anarho-Comunistă" (1918—1923) „Absolutistă" şi a „Noii Politici Culturale". Prima avea de scop formarea de personalităţi technice, şi care nu s'a aplicat din cauza neînţelegerilor interne A doua avea de scop formarea de profesionişii pentru statul capitalist şi generaţii tinere comuniste. A treia faza se caracterizează prin scoaterea şcoalei de sub puterea absolutistă a comunismului. Înlocuirea metodei obiectelor de învăţ. cu „metoda complexelor".

Ştirbirea autorităţii familiei a contribuit la înmulţirea numărului de copii părăsiţi. Statul a fost nevoit să se transforme într'un leagăn, prin înfiinţarea de şcoli „preşcolare" ca: aziluri, grădini de copii etc care educă copiii până la 8 ani, când începe şcoala poporului, care ţine între 8—17 ani, 8—12 ani şc. primara gr. I, 12—17 şc. secundara gr. II, ciclul I: 12—15 şc. profesională, şi ciclul II, şc. secundara între 15—17 ani. Între inv. secundar şi cel superior s'au înfiinţat facult. de lucrători. (Şc. speciale comuniste).

Din învăţ. secund. - fără a fi obligat a trece prin facult. de lucrăt. printr'o singură temă practică, trec în şc. superioare, destinate conducătorilor bolşevici de mâine. In toate gradele de învăţ. se accentuează munca, şcoala practică.

Pentru oamenii de încredere bolşevici, mai sunt următoarele şc. speciale: „Universitatea Swerdloff" şi „Şc. Sup. Sinotvjeff", în care nu se intră fără aviz.ul. Comit. Central Comunist.

Corpul didactic a fost ales din cei vechi, cari au aderat la comunism, iar lipsurile complectate cu studenţi şi cu „docenţi" dela „Inst. de docenţi roşii" din Moscova.

Administraţia şcoalei se face prin comit locale al căror buget este numai $^1/_3$ subinvenţionat de stat, iar $^2/_3$ din fonduri locale. Din comitete nu lipsesc membrii activi comunişti.

Cap. V.

Programe şi metode de învăţ. şi educaţie. -- Programa s'a modificat, simplificându-se obiectele de învăţ., care s'au grupat pe trei coloane după metoda complexelor. Coloanele sunt: Natura, munca omului exercitată asupra materiei şi forţelor ei, şi societatea umană. Se tinde apropierea şcoalei de viaţă la oraş prin şcoala „tip atelier", iar la sate „tip fermă". In 1925 se revine la obiectele de învăţ, iar în 1927, se introduce metoda „cu toate metodele", numai practic şi în spiritul comunist să fie. Munca este singurul mijloc prin care se formează şi se ţine spiritul de solidaritate, de om colectiv.

Metoda complexelor n'a dat rezultatele dorite, căci gruparea obiectelor cu legi şi principii diferite n'au putut fi înţelese de elevi, cari după 3—4 ani de studii, nu ştiau să scrie şi să citească. Metoda complexului, după înlocuirea ei în 1927, rămâne ca un obiect de studiu anume „Sociologia", predată de membri comunişti.

Şcoala activă este luată ca obiect de învăţământ nu ca o metodă. De acest obiect se face abuz până într'atâta, că în şc. secundare şi superioare, examenele sunt înlocuite prin teme practice, prin 4 metode: Dogmatică, ilustrativă, euristică şi cercetătoare.

Elevii au o foarte mare libertate în a se conduce. Au societăţile lor, comisiile lor de judecată, conduse de membrii comunişti, nu de profesori. Asociaţiile „Pionerilor" şi „Komsomol" sunt cele mai mari asoc. tinereşti bolşevice. Nu se face deosebire între educaţia fetelor şi a băieţilor. Despre moral se vorbeşte tot atât de puţin ca şi de religie.

Cap. VI.

Instituţiile anexe învăţământului. — Cu supravegherea aplicării învăţ. în dogma bolşevică au fost însărcinate două mari instituţii: „Catedre" şi „Institutele", care au ramificaţii în toate colţurile ţării.

Cu aplicarea metodică a muncii se ocupă „Inst. central al muncii" din Moscova. Staţiunile de experimentare pedagogică sunt adevărate lagăre de cercetare pedagogică şi adevărate centre de atracţie pentru toţi ce vor să cerceteze efortul pedagogiei ruse. Sunt dotate cu tot felul de şcoli, puncte agronomice, localuri, etc., unde se cercetează copii studiindu-li-se aptitudinile lor la joc, la muncă, în sala de

cetire, în atmosfera liberă de familie, etc.

Presa este şi ea subjugată şi chiar direcţionată spre proletariatul colectiv Cel mai răspândit şi mai caracteristic ziar este „Ziarul de perete", un fel de afiş, unde citeşte toata lumea poruncile stăpânirii. Cenzura e foarte severă cu ziarele cotidiane, însă este indulgentă cu revistele: Ideia pedagogică, Şcoala muncii, Pe cărările şcoalei noi—pentru Rusia, şi Calea culturii,—pentru Ucraina. Cele mai multe şi mai variate biblioteci duc cultura în cele mai depărtate colţuri ale imperiului bolşevic.

Teatrele şi cinematografele sunt mijloace de propagandă bolşevică şi de ponegrirea vechei dominaţii ţariste.

Este lucru curios că Rușii, cari au rupt totul cu trecutul, n'au distrus muzeele şi statuile. Din contră le-au organizat şi le-au înfrumuseţat, păstrându-le sub numele de... „Catorga" (muncă silnică) dominaţiei ţariste.

Cap. VII.

Caracteristica pedagogiei bolşevice. Învăţământul este un mijloc de propagandă politică, subjugat intereselor de clasă.

Concepţia pedagogică pleacă dela partid, nu dela copil. In predarea învăţământului se aleg ştiinţele pozitive, care dau rezultate imediate şi practice.

Pedagogii ruşi iau adaptarea la viaţă ca un scop, pe când cei moderni ca un punct de plecare. „Oameni", care nu pot ajunge la o cultură înaltă, o coboară pe aceasta la ei". Aşa au făcut bolşevicii, înfiinţând cele mai multe şcoli, popularizând învăţământul, dar ne având o şcoală cu adevărat superioară, în afară de lupta politică.

Dacă noţiunea de învăţământ s'a întins asupra tuturor domeniilor de activitate, aceasta s'a făcut pentru a se captura cât mai mulţi adepţi, nu pentru a forma „inteligenţe" care—spun ei—sunt „primejdioase".

Valoarea pedagogiei bolşevice stă în faptul că poate să creieze cele mai ilustre energii în stil soldătesc proletar, însă lipsite de ideal.

Pedagogul american D. launay, care a vizitat Rusia, spunea unui grup ce-l conducea: „Sunteţi săraci. Am găsit la voi cele mai proaste şcoli din lume! Insă ce mă uimeşte este faptul c'am găsit şcoli, care se pot înumăra printre cele mai bune din lume".

După cum se vede din cele expuse până acum, în această recenzie, cartea D-lui Gabrea, este de o mare valoare pedagogică şi merită atenţia ori cărui învăţător, ce se interesează de curentele noui în pedagogie.

D Buleată.
Inv.—Chişinău.

INFORMAŢIUNI

Ministerul Instr. publice a aprobat pentru sesiunea Iunie 1935 un examen de capacitate tuturor normaliştilor căzuţi la acest examen în sesiunile anterioare. Examenele se vor ţine la data şi în localităţile ce se vor fixa ulterior de minister.

* * *

Prin decizia No. 30560 | 935, Ministerul instr. publice a hotărît ca examenul de definitivat să înceapă dela 15 Aprilie 1935. Se pot prezenta toţi învăţătorii cari au 3 ani de funcţionare efectivă în învăţământ, cu, sau fără titlu provizoriu, dar care la data de 1 Aprilie a. c. au titlul provizoriu în învăţământul primar.

Buletinul Asociaţiei.

Extras din desbaterile şi hotărîrile adunării generale extra-ordinare dela 10 Martie.

In şedinţa dela 3 Martie a. c. Consiliul general al Asociaţiei înv. din România a luat hotărîrea ca în ziua de 10 Martie să se ţină adunări generale extra-ordinare în toate capitalele de judeţ, pentru a protesta contra încercării de a se face noui reduceri bugetare pe spinarea şcoalei şi a slujitorilor ei.

Din cauza timpului scurt, n'au putut fi înştiinţaţi toţi învăţătorii. Totuşi, la Chişinău, această adunare a fost destul de impunătoare.

Şedinţa a fost deschisă la orele 12 de D-l deputat *I Arhip*, preşedintele Asociaţiei.

După ce a făcut un expozeu asupra hotărîrilor dela 3 Martie, D-sa a arătat şi demersurile făcute de delegaţia comitetului central pe lângă D-l prim-ministru al ţării şi pe lângă D-nii miniştrii de finanţe şi instrucţie publică, în chestia salarizării.

Pretutindeni — spune D-sa — delegaţia a fost întâmpinată cu bună voinţă şi crede că amputările în bugetul M. I. P. nu vor atinge şcoala primară şi nici pe credincioşii ei slujitori, deoarece D-l ministru Anghelescu s'a declarat făţiş de partea celor ce desinteresat lucrează pentru binele poporului.

D-l I. Cioabă, vice-preşedintele asociaţiei, spune că politica financiară a guvernelor prin *„reduceri bugetare"* şi *„curbe de sacrificiu"*, aplicate funcţionarilor, trebuie părăsită. Pentru echilibrarea bugetelor trebuie găsite alte mijloace. Dacă economii negreşit se impun, atunci ele trebuie să pornească de sus în jos. Trebuie introdusă legea responsabilităţi ministeriale, pedepse mai aspre pentru defraudatorii banului public, luarea de măsuri pentru ieftinirea vieţii şi împiedicarea luxului, care a pătruns şi la sate.

D- Solcan Ion, propune să înceteze risipa în administrarea banului public şi să se aplice legea cumulului.

D-l Popa-Popov roagă pe iovăţători să se mărginească la votarea moţiunii.

D-l D. Borcea descrie situaţia tragică a tinerilor învăţători şi propune ca să se trimită o delegaţie la Bucureşti, pentru a face demersurile necesare în chestia îmbunătăţirii situaţiei mareriale a corpului didactic. D-sa e de părere că trebuie să se confiste toate averile făcute prin politică.

In cele din urmă se trece la votarea moţiunii.

MOŢIUNE:

Membrii corpului didactic primar din Municipiul Chişinău şi jud. Lăpuşna, întruniţi azi, 10 Martie 1935, în adunare generală extraordinară şi cercetând situaţia gravă ce s'ar crea şcoalei poporului şi slujitorilor ei prin reducerile cari se intenţionează să se facă în bugetul M. I. P. pe anul bugetar 1935—1936, în urma expunerii făcută în această privinţă de D-l I. Arhip,—preşedintele Asociaţiei şi cuvântărilor colegilor: I. Cioabă, I. Solcan, Popa-Popov şi Borcea Dumitru,

HOTĂRĂSC:

1 Exprimă D-lui Dr. Profesor C. Angelescu adâncă recunoştinţă pentru felul cum D-sa înţelege să apere cultura poporului şi drepturile învăţătorimei, solidarizându-se deplin cu acţiunea D-sale patriotică şi dreaptă.

2 Protestează împotriva încercării de a se nesocoti şi calca din nou drepturile lor şi cer cu hotărîre pentru bugetul anului 1935—1936:

a) menţinerea tuturor posturilor înfiinţate în toamna an. 1934.

b) trecerea în buget pe întregul an bugetar ale gradaţiilor şi gradelor prevăzute în bugetul 1934—1935 numai pe 6 luni;

c) acordarea prin buget a sporurilor cuvenite pentru nouile gradaţii şi grade, recunoscute dela 1 Aprilie.

3. Se declară solidari cu conducerea Centrală a Asociaţiei în întreaga luptă ce se duce pentru satisfacerea revendicărilor de mai sus.

4. Vor participa în număr impunător la Congresul g-ral al Asociaţiei ce-l va fixa conducerea centrală şi care va lua în

chestiunile la ordinea zilei hotărîri definitive şi obligatorii pentru întreaga învăţătorime din ţară.

5 Economiile ce se impun să nu atingă şcoala primară, totodată să se pună mai multă ordine în administrarea banului public.

Se expediază apoi următoarele telegrame:

Majestăţii Sale Regelui Carol II, Bucureşti.

Învăţătorimea lăpuşneană, adunată în congres în metropola Basarabiei, îşi îndreaptă gândul către Regele Ţării, ctitor al şcoalei şi al culturii poporului, asigurându-vă de tot devotamentul şi rugându-Vă să luaţi sub Inalta Majestăţii Voastre ocrotire şcoala şi pe slujitorii el, la alcătuirea noului buget.

D-lui Gh. Tătărescu — Prim Ministru — Bucureşti.

Învăţătorimea lăpuşneană — element de muncă şi ordine la graniţa răsăriteană a ţării—văzând prin reduceri bugetare ce se anunţă nesocotirea drepturilor ei şi ameninţată cultura naţională, roagă cuvântul D-vs. de sprijin şcoalei şi învăţătorimei.

D-lui C. Anghelescu — Ministru I. P. — Bucureşti.

Învăţătorimea lăpuşneană Vă exprimă admiraţie, dragoste şi devotament pentru dârzenia ce puneţi în apărarea culturii poporului şi drepturilor dăscălimei.

Cu Dvs. dreptatea cauzei va triumfa. Să trăiţi mulţi ani, pentru binele şi cinstea şcoalei româneşti şi mândria slujitorilor ei.

D-lui V. Antonescu—Ministrul Finanţelor—Bucureşti.

Învăţătorimea lăpuşneană păstrează credinţa că opera de însănătoşire financiară a ţării veţi desăvârşi-o neprimejduind interesele şcoalei naţionale, nici nesocotind drepturile învăţătorimei.

D-lui D. V. Ţoni — Preşedintele Asociaţiei generale a învăţătorilor — Bucureşti.

Învăţătorimea lăpuşneană se declară şi acum ca totdeauna alături de Dvs. în acţiunea dârză ce duceţi pentru apărarea intereselor culturale ale neamului şi drepturilor noastre legale.

Preşedinte I. Arhip.

Cursuri de perfecţionare pentru învăţători.

In ziua de 13 Februarie s'au deschis, sub auspiciile asociaţiei înv. din jud Lăpuşna, cursuri pentru învăţătorii din municipiul Chişinău. Aceste cursuri se ţin Miercurea dela ora 18—20 şi Dumineca dela 11—13.

Au conferenţiat până acum următorii d-nii şi doamne: D-l Inspector Şef al învăţământului *I. Macovei* despre „Bazele pedagogiei moderne" şi „Atenţia".

D-l *Andriescu*, profesor universitar dela Iaşi, a făcut istoricul: „Din trecutul şcoalelor moldoveneşti".

D-l Dr. *Scaleţchi*, dela spitalul de ochi din Chişinău, a vorbit despre: „Defectele nasofaringiene (hipertrofia amigdalelor, vegetaţiile adenoidiene — polipi), la copii şi repercursiunea lor asupra desvoltării fizice şi intelectuale în vârsta şcolară".

D-l *Cicherschi*, prof. la liceul real, s'a ocupat de dexteritâţi, tratând despre: „Importanţa caligrafiei şi desemnului în şcoala primară din punct de vedere educativ". Muzica o predă D-l profesor *M. Bârcă* D-sa a reuşit până acum să pună bazele unui cor învăţătoresc, în vederea excursiunii ce se pregăteşte în ţară.

La 10 Martie, D-na D-r *Elena Alistar*, directoarea şcoalei eparhiale de fete, a ţinut o interesantă conferinţă despre: „Glandele cu secreţiunile interne (tymos, tyroida, epifisa, ipofysa, supra renale).

Pentru învăţătorii din judeţ, autorităţile şcolare au înfiinţat cursuri de lucru manual în centrele: Ialoveni, Hânceşti, Cărpineni, Mereni, Lăpuşna, Nisporeni şi Pârjolteni. Aceste cursuri vor fi frecventate de toţi învăţătorii, împărţiţi în grupe de câte 30 inşi.

Banca populară „Spiru Haret"
a corpului didactic din judeţul Lăpuşna *).

DAREA DE SEAMĂ PE ANUL 1934.

Cu prezenta dare de seamă Banca noastră îşi încheie al 11 an de activitate. V-aţi adunat aici ca să cercetaţi activitatea Consiliului de Administraţie, căruia aţi încredinţat instituţia noastră de credit în cursul anului 1934, să studiaţi gestiunea financiară în lumina expunerilor din darea de seamă, să cercetaţi ce s'a făcut şi ce nu s'a făcut pentru binele organizaţiei noastre, să meditaţi asupra condiţiunilor şi împrejurărilor ce trebuie de creiat pentru ca Banca să fie în continuă propăşire.

Consiliul de Ad-ţie a ţinut să publice în revista „Şcoala Basarabeană", odată cu convocarea, şi toate încheierile de cifre cu privire la situaţia de fine de an, pentru ca acei dintre Dvs. cari sunt familiarizaţi cu cetirea bilanţului să vă faceţi ideia adevărată despre mersul Băncei noastre. Consiliul de Ad-ţie regretă însă că n'a putut să publice în acelaş număr şi această dare de seamă, care de sigur ar fi înlesnit mult, în timp util, deslegarea conturilor din bilanţul ce vi se prezintă spre examinare. Idealul este ca toţi noi, înainte de a veni la adunarea generală, să examinăm încheierile de cifre cu toată atenţiunea, ca să fim la curent cu toate ce se petrec în instituţia noastră, dovedind prin aceasta că ne interesează de aproape viaţa organizaţiei noastre economice. Edificarea tuturor membrilor asupra mersului operaţiunilor în cursul anului expirat, prezintă garanţia discuţiilor sănătoase şi hotărîrilor temeinice pentru desvoltarea normală a instituţiei în anul ce urmează.

Organizaţia economică pentru învăţători este un mijloc nu un scop. Noi nu urmărim câştiguri mari şi nici îmbogăţiri rapide. Ne-am organizat într'o societate cooperativă de credit şi economie pentru ca să ne ajutăm unul pe altul. Fiind pus la adă-

*) Numărul de faţă al revistei apare în . . pagini, cu ocazia publicării dării de seamă a băncii pe 1934 şi a proectului de activitate pe 1935.

postul unui credit prompt şi ieftin în cazuri de nevoie, fiecare din noi, având siguranţa zilei de mâine, poate servi cu mai multă linişte şcoala şi prin ea neamul. Lună cu lună, an cu an, vărsând fiecare cât poate din salariul său în capital social şi depuneri, în scurt timp vom ajunge să ridicăm capacitatea financiară a Băncei în aşa măsură ca să poată satisface nevoile de credit a întreget corporaţii, fără ca să mai avem nevoie de a recurge la alte instituţii bancare. Idealul nostru este să ne organizăm în aşa fel ca nimeni să nu rămână pe dinafara organizaţiilor noastre economice, să ne strângem rândurile la olaltă pentru a înfrunta cu mai puţină durere nevoile ce ne pândesc la fiecare pas.

Animat de acest ideal, Consiliul de Ad-ţie a avizat la o serie de măsuri, menite să producă cât mai multe înscrieri la Bancă, mai cu seamă a colegilor din judeţ. In acest scop consiliul a lansat un apel circular, răspândit prin Revizoratul şcolar printre colegii din învăţământul primar şi prin Inspectoratul Şcolar printre colegii din învăţământul secundar. Ne-am adresat şi prin presă, îndemnând pe colegi să adere la Bancă, folosind pentru aceasta revista noastră „Şcoala Basarabeană" şi ziarele locale „Cuvânt Moldovenesc" şi „Viaţa Basarabiei".

Membrii Consiliului au vizitat şcoli şi licee din localitate, au folosit ocazii a se deplasa şi în judeţ la şedinţele cercurilor culturale, propovăduind pretiutdeni idea solidarităţii profesionale ca bază a consolidării noastre economice. Şi Consiliul de Ad-ţie e mulţumit de rezultatele acestei acţiuni de propagandă. Dar să lăsăm să vorbească cifrele ca să judicaţi şi D-stră dacă satisfacţia consiliului are justificarea faptelor realizate.

Capitalul social. Ar părea cam ciudat unor dintre Dvs. afirmaţia că cifrele din acest cont constitue un act de valoare morală pentru întreaga breslă dăscălească. Capitalul social formează baza Băncei, sumele acumulate în acest cont apreciază spiritul de solidaritate şi de coeziune, precizează capacitatea de sacrificiu adus de fiecare membru pe altarul intereselor comune, ce uneşte un corp organizat. Numărul membrilor înscrişi raportat la totalul membrilor corpului didactic, ne dă coeficientul de apreciere a opiniei dăscăleşti pentru întreprinderea noastră. Capitalul social este principalul cont creditor, care ali-

menţează plasamentul Băncii. La 1 Ianuarie 1934 am avut 288 membri înscrişi cu un capital social vărsat de 496625 lei. In cursul anului s'au înscris 191 membri, vărsând un capital social de 411 979 lei (Vezi situaţia de casă). Conform hotărârei adunării generale ordinare din anul trecut s'a capitalizat dividentul şi s'a virat din alte conturi suma de lei 17246. La 31 Decembrie 1934 capitalul social atinge suma de 925850 lei (Vezi bilanţa de verificare) Dacă scădem din ea 30567 lei, capital socia ce aparţine celor 33 retraşi şi propuşi pentru excludere din societate, rezultă un sold creditor de 895283 lei, aparţinând unui număr de 446 de membri înscrişi (Vezi bilanţul). După cum ne arată cifrele, numărul membrilor înscrişi în cursul anului prezintă 65% din numărul celor înscrişi la 31 Decembrie 1933, iar capitalul social vărsat 80% din ceiace s'a putut încasa în acest cont în decursul anilor până la finele anului 1933 Acest fapt ne îndreptăţeşte să afirmăm satisfacţia consiliului pentru rezultatele obţinute în urma acţiunei de propagandă, întreprinsă în cursul anului expirat. Dar, veţi spune Dvs. cu drept cuvânt, 446 membri înscrişi faţa de totalul de 1200 învăţători şi profesori din oraş şi judeţ este o cifră, care nu ne poate mulţumi pentru totdeauna şi capitalul social vârsat, care nu atinge nici măcar un milion lei, este o sumă înfimă faţă de realizările celorlalte bănci învăţăteresti din Basarabia. Consiliul îşi dă seama de inferioritatea băncii noastre, ca organizare şi capacitate de creditarea membrilor săi, şi îşi propune să activeze şi pe viitor cu energie ca, având concursul tuturor celor legaţi de şcoală cu trup şi suflet, să puie cât mai curând instituţia noastră la locul de cinste în concertul băncilor învăţăteresti din ţară. Dar despre aceasta vom vorbi odată cu discutarea proectului de activitate al consiliului, pe care-l vom prezenta pe urmă.

Depuneri. La sfârşitul anului 1933 acest cont s'a soldat cu suma de 49851 lei. In cursul anului 1934 s'au depus 578017 lei, din cari s'au retras 237617 lei, rezultând un sold la bilanţ de 390617 lei, ce aparţine unui număr de 27 depunători, din care 5 au depus sume mai însemnate. Restul sunt depuneri reţinute prin state de salarii, conform declaraţiilor membrilor. Remarcăm cu satisfacţie că o persoană streină de societatea şi chiar de corpul didactic a depus peste 100000 lei, ceiace denotă că banca

noastră se bucură nu numai de încrederea membrilor săi, dar şi de a streinilor. Credem că în acest an depunerile vor spori considerabil. Colegii, cari au posibilitatea să facă economii, trebuie să ştie că conducerea băncii păstrează la instituţii financiare de stat rezerve, cari dau posibilitatea ca orice depunere solicitată să fie achitată imediat.

Imprumuturi. Acest cont se incheie la sfârşitul anului 1933 cu suma de 717309 lei. In cursul anului 1934 s'au acordat împrumuturi în suma de lei 2.883.098 şi s'au încasat lei 2.267.435, rezultând un sold la bilanţ de 1.332.972 lei, cu cari au fost împrumutaţi 374 membri. Ţinând seama că membrii băncii pot fi grupaţi, după gradul de învăţământ şi localitate în trei categorii, credem că nu e lipsit de interes să venim cu următoarea tabelă, din care se vede raportul financiar, ce-l dă băncii fiecare din aceste catigorii, şi cum s'au repartizat creditele:

Denumirea categoriilor	No. No. membr.	Capital subscris	Capital vărsat	Imprumuturi
Profesori secundari	75	280000	219858	279950
Invăţători din Chişinău	178	525000	411654	613932
Invăţători din Judeţ	193	405000	263771	437990
TOTAL . .	446	1210000	895283	1332972

Credem că aceasta tabelă prezintă suficientă dovadă că consiliul a tratat în mod echitabil pe colegii din învăţământul secundar, cât şi pe cei din învăţământul primar din oraş şi judeţ. Ne bucură faptul că în cursul anului expirat banca noastră a putut să satisfacă, în limita prevederilor statutare şi normelor stabilite de adunarea generală, toate cererile de imprumut, fără întârziere. Imprumuturile acordate au fost plătite cu regularitate prin reţineri din salarii, totalul plăţilor atingând aproape 2 | 3 din debitul acestui cont. Sunt 8 debitori cu împrumuturile restante în suma de 19320 lei. Aproape toţi aceştia sunt pensionari, dela cari nu s'au putut încasa sumele pe calea obişnuită a reţinerilor din pensii. Catre sfârşitul anului consiliul a obţinut consimţământul oficial al Ad-ţiei financiare de a executa borde-

rourile de reţineri din pensii pentru acoperirea împrumuturilor acordate pensionarilor.

Imprumuturile convertite în suma de 7274 lei aparţin unui număr de 5 debitori agricoli, cari se pot bucura de avantagiile legii conversiunii şi reprezintă 50% din totalul sumei convertibile. Celelalte 50% sunt trecute la contul „Reduceri la imprumuturi convertite", conform legii şi instrucţiunilor B. C. C. şi urmează să fie acoperite de stat. Să sperăm deci că nu vom avea nici o pagubă la aceste împrumuturi.

Creanţe dubioase au figurat în bilanţul anului 1933 cu suma de 43066 lei. Mulţumită măsurilor energice luate de consiliul de ad-ţie, s'au incasat în cursul anului expirat 31936 lei, mai rămânând la bilanţul anului 1934 suma de 11130 lei. Consiliul crede că şi din această sumă o bună parte se va putea realiza. Dealtfel s'a incasat până acum suma de 1200 lei. In tot cazul consiliul a avut prevederea să repartizeze prin contul „Profit şi Pierdere" fondului pentru creanţe dubioase suma necesară pentru complecta acoperire a acestor creanţe.

Profit şi Pierdere. Beneficiul brut din anul 1933 a fost de 87524 lei, iar la bilanţul anului 1934 se ridică la suma de 144372 lei şi rezultă din 8% percepute ca dobândă la imprumuturi şi soldul rămes la contul „Imprimate". Mărirea beneficiilor se explică prin faptul că deşi în anului expirat am incasat la imprumuturi numai o dobândă de 8% în loc de 10% incasate în 1933, portofoliul băncii a sporit considerabil, Plasamentul băncii la începutul anului a fost de 717309 lei, iar la bilanţ este de 1332972 lei. Ar fi trebuit să fie mai mare, dacă n'am fi incasat reţinerile din salarii pe ultimele două luni ale anului expirat, cari n'au putut fi plasate imediat. La 29 Decembrie 1934 portofoliul era de 1511832 lei, deci mai mult decât de două ori mai mare, decât cel dela începutul anului,

Dacă scădem din beneficiul brut cheltuelile de ad-ţie, dobânzile la Efecte de plată, depunei şi fonduri statutare, precum şi amortismentele în suma totală de 98106 lei, rezultă un beneficiu net de 46266 lei, pe care îl veţi repartiza după propunerile consiliului, dacă le veţi găsi motivate, ţinându-se seamă de prevederile statutare.

Cassa de ajutor reciproc funcţionează ca secţie pe lângă

bancă. Fac parte din ea în mod obligatoriu toţi membrii băncii. La începutul anului avea un sold de 26124 lei, care a crescut în cursul anului până la suma de 212024 lei, din care s'au achitat cote de înmormântare 124 24 lei, pentru cele patru cazuri de decese, produse în cursul anului. rămânând un sold de 87300 lei, rezervă pentru două cazuri de decese, care se păstrează la Ad-ţia financiară.

Executarea bugetului. In bugetul anului 1934 s'a prevăzut la venituri suma de 93000 lei şi s'a realizat 144372 lei, adică avem un plus de 51372 lei faţă de prevedere.

Venitul net probabil a fost de 5600 lei, iar cel realizat de 46266 lei. La cheltueli s'a prevăzut 87400 lei şi s'a cheltuit 91431 ei, făcându-se la unele articole economii iar la altele depăşiri, faţa de prevederi. Depăşirea o avem la dobânzi plătite la depuneri şi la imprimate. Credem că depăşirea la dobânzile plătite la depuneri nu are nevoie de explicaţii: s'a plătit conform normelor stabilite de adunarea generală, depunerilor, cari au fost mai mari decât s'a aşteptat. Cât priveşte depăşirea dela „imprimate", aceasta se explică prin faptul că consiliul a purces la reorganizarea secretariatului prin punerea în regulă a arhivei şi înfiinţarea de noui dosare şi prin trecerea contabilităţii dela sistem american la cel comercial mai propriu instituţiilor bancare cu operaţiuni mai desvoltate. Pentru aceasta reorganizare a fost nevoie de introdus alte registre şi imprimate în locul celor vechi, cari deaifel se şi terminase.

In cursul anului expirat consiliul a ţinut 34 şedinţe, la cari s'au discutat chestiuni de bună îndrumare a Băncii, aplicându-se cu stricteţă prevederile statutare şi hotărârile adunării generale.

Din cele expuse mai sus reese că Banca a activat cu rodnicie în cursul anului expirat, realizând progrese atât sub raportul organizării cât şi sub cel al desvoltării operaţiunilor. Avem convingeroasă în cel mai scurt timp vom reuşi să ne strângem cu toţii rândurile în jurul organizaţiei noaste, sprijinind-o cu puteri comune. Solidaritatea tuturor membrilor este condiţia esenţială pentru ca ea să devină un instrument puternic de ajutorarea dăscălimei lăpuşnene. Funcţiunea socială ce o exercităm ne obligă să dăm dovadă că noi, luminatorii poporului, suntem capabili să ne organizăm economiceşte pe baza principiilor coope-

ratiste, oferind mediului înconjurător un exemplu viu că sistemul economiei cooperative este unicul care poate scoate societatea din impasul economic, în care se sbate, dacă ştie să se organizeze, adoptând principiul solidarizmului cooperativ.

In prezenta expunere am atins numai unele conturi mai însemnate din activul şi pasivul bilanţului. Consiliul însă vă stă la dispoziţie, gata să dea toate lămuririle, de care aveţi nevoie, pentru ca să puteţi judeca activitatea lui, fiind complect edificaţi.

Incheindu-aceasta dare de seamă, Consiliul de Administraţie vă roagă să binevoiţi a-i da descărcarea de gestiunea anului 1934.

Preşedinte, *G Bălan.*

Vice-Preşedinte, *S. Pamfil.*

Membrii: *I. Berliba, I. Iacob, Gh. Munteanu, I. Nica, T. Popa-Popov.*

Proectul de activitate pe anul 1935

Incepem acest proect de activitate, ce consiliul şi-l propune pentru anul în curs, cu cea mai importantă, dar şi cea mai dificilă problemă, aceea a înscrierii de noi membri în societate. Mişcarea cooperativă se deosebeşte de întreprinderile capitaliste prin aceea că, pe când acestea din urmă îşi propun ca scop acumulări de capitaluri şi profituri mari prin orice mijloace, neglijând pe om robit capitalului, prima pune la bază capitalul uman, sufletul omului, pe care vrea să-l descătuşeze de nevoile materiale, ce-i stau în calea valorificării spirituale şi morale. Omul este scopul, banul este numai un mijloc. Această nobilă ţintă pentru mişcurea cooperativă în general, devine şi mai semnificativă, când se referă la o întreprindere economică ca a noastră, a celor ce suntem chemaţi să luminăm şi să educăm poporul, pentru a-l ridica la nivelul cultural şi economic, pe care-l merită în ţara sa bogată şi binecuvântată de Dumnezeu.

Problema economiei rurale, cunoscută sub numele de „chestie ţărănească", care vre-o 30 ani în urmă luase o întorsătură primejdioasă pentru viaţa de stat în România de atunci, a fost fericit rezolvată de marele Spiru Haret, care a chemat pe învăţători să activeze în mişcarea cooperativă pentru regenerarea eco-

nomică a ţăranului român. Aceştia prin băncile populare, înfiinţate şi conduse de ei, au înlăturat iute primejdia cametei la sate, iar prin obştiile de arendare au pus capăt speculei arendaşilor. Plugarul român şi-a reluat firul vieţii liniştite, muncindu-şi în pace ogorul şi nutrind visul de veacuri al unităţii naţionale şi teritoriale.

Iată însă că s'a împlinit, ca prin farmec, şi acest vis şi odată cu el s'au înfăptuit mari reforme sociale şi economice, — votul universal şi reforma agrară, — care au dat păturei rurale o deosebită valoare politică şi economică în viaţa statului nou. Dar,— vai! — criza nemiloasă, care acum 5—6 ani dearândul continuă să pârjolească avutul şi munca poporului, distrugând vechile aşezăminte economice, a dus pe ţăranul român într'o sără ie cumplită, nemaiputând suporta situaţia da stăpân al gliei strămoşeşti. Dezechilibrul dintre producţie şi consumaţie, haosul financiar, lipsa de credit şi multe altele au derutat pe toţi factorii economici. Se caută noi formule pentru remedierea situaţiei. Este clar pentru toată lumea că sistemul marelui capital se prăbuşeşte definitiv, cedând locul micei burghezii rurale şi urbane, muncitorului agricol şi industrial, neorganizaţi încă. Cine-i va organiza?

Tot învăţătorul, ca acum 30 de ani, prin cooperaţie, unicul sistem social-economic, care poate să pună regulă în haosul vieţii de astăzi. Învăţătorul român nu şi-a putut arăta încă rolul său în România nouă şi mărită şi aşteptată un alt Haret, care va pricepe în fine gravitatea momentului şi va mobiliza armata culturală a învăţătorilor pentru marea ofensivă morală şi economică. Până atunci să fim gata, că nu se ştie, când soseşte ceasul mobilizării, să ne iniţiem în meşteşugul mişcării cooperative, să studiem doctrinele ei şi să le verificăm pe teren, înscriindune în organizaţiile noastre cooperative. Banca „Spiru Haret" şi cooperativa „Izbânda" să fie nişte şcoli de aplicaţie, un fel de seminar pedagogic, unde vom experimenta principiile cooperative, punând la încercare spiritul nostru de solidaritate profesională. Înainte de a chema pe alţii la solidaritate, să ne învăţăm noi înşine, conducătorii poporului, a fi solidari.

Să probăm prin instituţiile noastre economice că regimul economiei cooperative poate creia o viaţă mai bună pentru acei care ştiu să-i urmeze poruncile. Să arătăm societăţii că un corp

profesionist organizat pe baze mutualiste poate îmbunătăţi viaţa membrilor săi, uşurându-le nevoile de toate zilele şi dându-le posibilitatea să-şi exercite în linişte profesia lor pentru propăşirea Neamului. Iată bazele ideologice ale întreprinderilor noastre economice. Aceste considerente şi imperative de înaltă morală, ce înnobilează misiunea noastră de luminatori şi îndrumători ai poporului, ne impun să ne înrolăm în mişcare toţi până la unul Suntem 1200 de dascăli, învăţători şi profesori, toţi să activăm cu trup şi suflet, cu inimă şi pungă.

Şi acum vine mare întrebare: Cum să facem ca să atragem în mişcare şi pe cei 750 dascăli, cari până acum stau pasivi? In adevăr e un lucru greu, greu însă pentru cei 7 oameni din consiliul de ad-ţie, dar foarte uşor pentru noi toţi. E deajuns ca fiecare din cei 446 membri înscrişi să aducă în rândurile noastre încă câte unu—doi şi problema se rezolvă difinitiv. Cine n'ar putea să facă acest lucru? Câteva vorbe rostite din tot sufletul şi cu fermă convingere pot risipi inerţia unora şi mândria altora mai avuţi. caru nu vor să stea în rând cu cei nevoiaşi, dar cari ar putea face o operă frăţească, dând o mână de ajutor colegilor mai oropsiţi de soartă, cu prisosul de bani ce l-ar păstra la Bancă sub formă de capital social sau depuneri spre fructificare. Am vizat numai pe colegii inerţi şi cei mai înstăriţi, nemai vorbind şi de cei nevoiaşi, câci aceştia de voie, de nevoie se înscriu singuri, aşteptând şi pretinzând chiar, în baza unei etici profesionale, ajutorul mutual dela colegii săi. Strângerea rândurilor întregei dăscălimii lăpuşnene pe această cale ar dovedi că noi toţi suntem pătrunşi de acelaş ideal, că în corporaţia noastră circulă acel spirit de solidaritate ce ne închiagă într'un tot unitar şi indestructibil, cum 'circulă sângele, dătător de viaţă, în organizmul uman.

O altă chestiune care vine la rând în ordineă impotanţei este aceea a capitalului social. Să fim cooperatori nu numai cu vorba ci şi cu fapta. Fie scopul cât de frumos, dacă ne lipsesc mijlocele de realizare, n'am făcut nimic, zădarnice vor rămâne eforturile noastre, fie ele cât de entuziaste! Deci capitalul social trebuie mereu mărit, dacă vrem ca banca să fie în continuă propăşire. Capitalul social este temelia băncii, alte fonduri de rulment nu avem şi nici nu trebue să le căutăm în altă parte. Ca

să ne dăm seama cât de mult am rămăs în urmă cu politica capitalului social, voi cita câteva exemple. Banca învăţătorilor Orheeni, înfiinţă în anul 1931, avea la 1 August 1934 un capital social vărsat de 1.297.000 lei. Banca învăţătorilor din jud. Tighina, înfiinţată tot în anul 1931, are la 31 Decembrie 1934 1.980.253 lei, capital vărsat. Banca învăţătorilor din jud. Cetatea-Albă, care a luat fiinţă în anul 1930, avea la finele anului 1933, deci după tre ani dela înfiinţare, 1.815.997 lei, capital vărsat. Învăţătorii bălţeni aveau vărsat la 31 Decembrie 1932, după al patrulea an de existenţă a băncii lor, suma de 2.253.785 lei, iar sorocenii au bătut recordul nu numai în Basarabia, dar pare mi se pe întreaga ţară, vărsând în capital social la 30 Septembrie 1934 suma de lei 4.585.126, banca lor fiind mai tânără decât a noastră cu 3 ani. Cât de înapoiţi suntem noi, cari în timp de 11 ani am vărsat în capital social deabia suma de 900.000 lei! Care-i cauza acestei întârzieri?

Cum se explică că noi, cari avem acelaş nivel cultural, aceeaşi situaţie materială şi îmbrăţişăm aceeaşi misiune, am rămas în urmă atât de mult, faţă de colegii din alte judeţe?

Indiferentizmul, lipsa de iniţiativă şi lipsa de încredere în forţele noastre organizate, acestea sunt, credem noi, cauza adevărată. Lipsa de încredere în organizaţiile noastre am constatat-o cu ocazia înfiinţării librăriei cooperative. Lumea ezită să se înscrie în cooperativă, fiindu-i teamă că va da faliment. Aceasta înseamnă: nu vreau să plec, deşi este absolut necesar să plec, la drum, căci poate să se producă vreun accident de automobil ori să deraieze trenul, sau: nu plec la război, deşi sunt atacat de duşmani, căci se poate întâmpla să fiu bătut.

Doamnelor şi Doamnelor, mai multă încredere în forţele noastre organizate, mai multă iniţiativă, mai multă putere de solidaritate, izvorâtă din conştiinţa profesională ce desigur ne călăuzeşte pe fiecare din noi — şi izbânda va fi cu noi! Acestea sunt condiţiunile esenţiale pentru progresul moral şi material al instituţiilor noastre economice.

Contul depunerilor în anul 1934, după cum aţi văzut din darea de seamă, a început să dea semne de viaţă, ceiace denotă că colegii încep să se deprindă a face economii şi a le păstra la banca lor. Este un început frumos, care trebuie încu-

rajat. Alte bănci învăţătoreşti au stabilit anumite norme de operaţiunii în acest cont, reuşind se acumu'eză, după un sistem de economii forţate, milioane de lei. Noi credem că atâta timp cel puţin, cât suntem preocupaţi de mărirea capitalului social, să nu recurgem la practica acelor bănci şi să apelăm la libera deciziune a fiecăruia de a face economii cât poate, pe care în baza declaraţiunilor, le vom reţine din salar, aşa cum am făcut şi în anul trecut.

Având în vedere că Asociaţia şi Cooperativa păstrează deocamdată fondurile lor la Banca şi că chiar instituţii culturale şi persoane particulare din localitate fac depuneri la Banca noastră, consiliul vă cere aprobarea să primească iu acest cont în cursul anului curent depuneri până la suma de lei 1.500 000, plătind pentru depuneri la vedere o dobândă de 3% şi pentru cele în termen de minimum 6 luni o dobândă de 4%

Chestiunea împrumuturilor are o deosebită importanţă şi deaceia trebuie discutată cu multă chibzuinţă. Când vorbeam despre capital social şi depuneri ne gândeam la obligaţiunile membrilor faţă de societate. Vorbind acum despre împrumuturi, ne referim la drepturile lor de a se împrumuta la nevoie. Principiul de bază, de care urmeaza să ne călăuzim în discuţiunile ce vor urma, incontestabil este raportul direct dintre datorii şi drepturi, adică să se bucure fiecare de ajutorul mutual în măsura contribuţiei sale la formarea visteriei comune, adică capital social. Acest principiu este moral şi echitabil. El exclude orice posibilitate de preferinţe şi privilegii, de cari s'ar bucura unii în detrimentul altora. El împacă toată lumea, căci reglementează cu precizie drepturile fiecăruia.

Dar să vedem care a fost practica acordării de împrumuturi în trecut, ca să ne dăm seama dacă e sau nu e cazul să elaborăm alte norme. de care să ţie seamă consiliul la aprobarea împrumuturilor în viitor. Până acum fiecare membru putea să împrumute până la suma de 3 ori mai mare, decât capitalul social subscris. Acest fapt îl îndreptăţea să subscrie şi să verse o parte socială, adică 1000 lei şi se mulţumea numai cu atât, atât timp cât n'avea nevoie de împrumut sau de un împrumut mai mare decât 3000 lei, ştiind că dacă nevoia îl va sili cândva să împrumute de exemplu 15000 lei, îi va fi deajuns să facă în

momentul contractării împrumutului o simplă declaraţie de majorarea capitalului până la 5000 lei şi să verse numai 250 lei, cari împreună cu mia de lei vărsată mai înainie face un sfert din suma majorată, ceeace impacă şi prevederile statutare şi împrumutul s'a făcut. Judecând acest procedeu din punct de vedere al intereselor personale, fiecare din noi îl găseşte foarte convinabil. Se pune însă o întrebare, dacă finanţele băncii ar putea suporta o asemene stare de lucruri generalizată. Alt procedeu: o bună parte din debitori fac împrumuturi înainte de achitarea împrumutului vechi. Sunt unii cari într'un an fac câte 6-8 împrumuturi cu diferite scadenţe. Sunt dintre cei cari au împrumutat suma maximă de 15000 lei şi la scurte intervaluri de timp vin să ridice, sub forma de împrumut nou, reţinerile făcute pentru achitarea împrumutului vechi, revenind mereu la împrumutul iniţial de 15000 lei. Dacă generalizăm acest procedeu la 100 de cazuri, ceeace e foarte posibil chiar în cursul unui an, putem ajunge la o stare, când tot portofoliul băncii va fi imobilizat la 100 de debitori. Ce vor face celelalte sute de membri, cari zadarnic vor aştepta să le vină şi lor rândul? Aceasta nu s'a întâmplat încă, dar se poate întâmpla, dacă se învecheşte sistemul practicat până acum.

Pentru a preveni o asemenea stare de lucruri, care ar putea provoca nemulţumiri generale, consiliul vine cu următoarele propuneri, referitor la normele de cari ar trebui să ţină seama pe viitor la acordarea împrumuturilor:

1. Un membru se poate împrumuta până la suma de 3 ori mai mare decât capitalul său vărsat.

2. Maximul împrumutului acordat unui membru este de 20.000 lei.

3. Nu se acordă alt împrumut până nu se achită cel puţin $^2/_3$ din împrumutul vechi pe calea reţinerilor din salar, cu excepţia cazurilor de forţă majoră, cum ar fi moartea în familie şi alte cazuri grave, ce le va indica adunarea generală.

4. Reţinerile din salar pentru amortizarea împrumutului se vor face, fără excepţie, prin rate lunare, începând cu prima luna după contractarea împrumutului.

5. Pentru membrii noi primul împrumut se va aproba excepţional în proporţia de 3 ori capitalul subscris, cu obligaţia

debitorului ca până la scadenţa împrumutului să verse complect suma subscrisă.

6. Se va percepe la împrumuturi o dobândă de 7%, plus $^1/_2$%, pentru împrimate şi 1% pentru fond imobil.

7. Banca va fi deschisă în orele de dimineaţă şi după masă în fiecare zi de lucru, iar operaţiuni de împrumut se vor face tot numai în zilele de Marţi şi Sâmbătă, orele 4—8 p. m.

Dacă aceste norme îngreuiază întrucâtva condiţiunile de împrumut, în schimb ele prezintă un puternic stimulent pentru mărirea capitalului social, problema vitală pentru banca noastră, şi o garanţie că banul va circula mereu, trecând din mână în mână şi alinând nevoile tuturora, creând astfel, în loc de nemulţumiri, o satisfacţie generală.

Iată în linii generale punctul de vedere al Consiliului de Administraţie referitor la bunul mers al organizaţiei noastre

Incheind prezentul proect de activitatea cu propunerile de mai sus, consiliul declară că le însuşeşte, animat fiind de dorinţa de a vedea banca în continuă propăşire şi având ferma convingere că pe această cale se va putea susţine procesul de desvoltare.

Adunarea generală, animată de aceiaşi dorinţă, va discuta propunerile făcute de noi cu toată seriozitatea, le va complecta, venind cu soluţii poate şi mai practice pentru buna îndrumare a Băncii, urmând ca Consiliul, ca organ executiv, să le aplice cu stricteţe în cursul anului.

Preşedinte, (ss) **Gh. Balan**

Vice preşedinte (ss) **S. Pamfil.**

Membri: (ss) *I. Berliba*, (ss) *T. Popa-Popov*, (ss) *I. Iacob*, (ss) *I. Nica*, (ss) *Gh. Munteanu*

In atenţia colegilor.

In vacanţa de Paşti va avea loc adunarea generală a Asociaţiei „Casa de ajutor reciproc" a membrilor corpului didactic primar din jud. Lăpuşna. Fiindcă la ordinea zilei va fi şi modificarea unora din articolele statutului, rugăm călduros pe colegi să studieze vechiul statut, care se găseşte tipărit în numărul 1—2, depe Aprilie—Maiu 1934, al revistei „Şcoala Basarabeană" şi să ne trimită observările, cum şi orice propuneri pe care le-ar găsi bune în interesul învăţătorimii şi al bunei funcţionări a acestei case de ajutor mutual.

Poşta redacţiei:

Pentru articolele publicate în cuprinsul acestei reviste răspunderea o au cei ce le subscriu, deaceea fiecare manuscris trebue să poarte exact numele autorului.

Rugăm din nou pe onoraţii colaboratori să scrie citeţ şi cât mai concis, deoarece spaţiul restrâns al revistei nu ne îngăduie să publicăm articole lungi.

Abonaţii la revistă sunt rugaţi să comunice orice schimbare de nume (prin căsătorie) cum şi mutaţiile de serviciu.

D. Burlacu Ilie

Învățăt. Com. Lazova

Județul Lăpușna

Of. poștal

— **ABONAMENTUL** —

100 lei anual
Pentru învățători 80 lei
Prețul unui număr 10 lei

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA LA SEDIUL ASOCIAȚIEI INVĂȚATORILOR DIN JUD. LĂPUȘNA, STR. MAREȘAL PREZAN No. 29

CHIȘINĂU

CHIȘINĂU.
Tipografia „DREPTATEA" Chișinău (Pasaj)
1935